Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 715 ՇԱԲԱԹ 24 ՄԱՅԻՍ 1886 (Ն. Տ.) 5 ՅՈՒՆԻՍ 1886 2 ՌԱՄԱԶԱՆ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԵՒ ԻՆՉ ՈՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرەولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արծաթ		200
» » Վեցամսեայ	»	»	100
» » Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	ֆրանք		56
» » վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Easter Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ՄԱՅԻՍ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ազգային տօն մ՚է վաղը։ Քսան և վեց տարիէ ի վեր է որ Սահմանադրութեամբ կը կառավարուինք իբրեւ ուրոյն հասարակութիւն։ Առիթը բնականաբար ինչ ինչ մտածումներ կը ներշնչէ ամեն խորհող Հայու։ Սահմանադրութիւնը տուա՞ւ երբեք ակնկալուած պտուղները։ Սահմանադրութիւնը բանի մը օգտակար եղա՞ւ։ Այսպիսի հարցեր ամեն տարի այս ժամանակ բնական է յուզել։ Եւ ամեն տարի նոյն պատասխան կը տրուի սովորաբար։ Եթէ Սահմանադրութիւնը չտուաւ երբեք ակնկալուած պտուղներն, առաջին պատճառն այն է թէ Սահմանադրութենէն կ՚ակնկալուէր ինչ որ Սահմանադրութիւնը չէր կրնար տալ։ Թուրքիոյ Հայոց հասարակային ոյժն որոշ և անձուկ շրջանակի մը մէջ միայն կրնայ գործել։ Մեծ բառերը չեն ներկայացներ միշտ մեծ իրեր։ Սահմանադրութիւն մ՚ունի Արեւ. Րումելի, և Սահմանադրութիւն մ՚ունի Անգլիա։ Տէրութիւնք ունին մէկ մէկ Սահմանադրութիւն. Եկեղեցիներն ալ ունին Սահմանադրութիւն։ Բայց այս ամեն Սահմանադրութիւնք իրարմէ աննմանապէս կը զանազանին իրենց բնութեամբ, գործողութեան չափով ու տեսակով միանգամայն։ Շատ բարւոքմանց կը կարօտի Թուրքիոյ հայ հասարակութիւնը, մտային, բարոյական, տնտեսական, վարչական բարւոքմանց։ Բայց անոնց մէկ փոքր մասը միայն կը մտնէ Սահմանադրութեան ընծայեալ շրջանակին մէջ։ Միջավայրի յատուկ պայմաններ կան, որոց նպաստաւոր կամ աննպաստ գործողութենէն չի կրնար զերծանիլ ո՛չ մէկ ժողովուրդ, և մանաւանդ Թուրքիոյ հայ ժողովուրդն։ Եթէ մեր հարք և մեր մեծ եղբարք քառորդ դար յառաջ հրաշալիք կ՚ակնկալէին Սահմանադրութենէն, — և շատեր իրօք կ՚ակնկալէին, — մեզ անկ է, յետ 26 ամաց փորձառութեան, գիտնալ թէ ինչ կրնանք ընել և ինչ չենք կրնար ընել Սահմանադրութեամբ։

Բայց անժխտելի է թէ Սահմանադրութենէն չենք կրցած քաղել ամեն օգուտ որ բանաւորապէս կրնայինք ըսպասել մինչեւ իսկ այնքան անձուկ շրջանակի մը մէջ դարձող Սահմանադրութենէ։ Ասոր համար ո՛չ այնչափ Սահմանադրութիւնն է յանցաւոր կամ պակասաւոր, որչափ անոնք որ պաշտօն ունեցած են գործադրել Սահմանադրութիւնն։ Յետ քառորդ դարու փորձառութեան, արդարեւ վերաքննելի կէտեր կը գտնուին Սահմանադրութեան մէջ։ Բայց անոնք չեն դպչիր Սահմանադրութեան հաստատած կամ նուիրագործած հիմնական սկզբանց։ Ամենալաւ օրէնքներն իսկ, անկարող կամ թերավարժ ձեռաց մէջ, կրնան ի գերեւ հանել իրենց վրայ դրուած ամենէն հիմնաւոր յոյսերն։ Արդ, երբ Սահմանադրութեան աւելի կամ նուազ ամուլ մնացած լինելը կը գիտենք ցաւ ի սիրտ, պարտինք այս անյաջողութեան պատճառներուն մէջ առաջին բաժինն հանել մեր ամեն դասուց, եկեղեցականաց թէ աշխարհականաց, Պոլսեցւոց թէ Գաւառացւոց, խակութեան կամ անվարժութեան, ի մասին սահմանադրական վարչութեան։ Սահմանադրութիւնն, արդարեւ, չէ դրած սկզբունք մը որ արդէն աւելի կամ նուազ գոյութիւն չունենար մեր համայնական կենաց մէջ նախ քան զ1860։ Բայց այն պարագայք ու պայմանք որ 1860էն հարկաւոր դատել տուին Օրէնքով մը միանգամ ընդ միշտ ճշդել ազգայնոց պարտքերն և իրաւունքներն, և այս պարտուց կատարման և այս իրաւանց վայելման միջոցները, չէին կրնար գրչի հարուածով մը դադրիլ, և ազգին ամեն դասուց ժամանակ պէտք էր վարժուելու համար վարչական նոր մեքենային։ Օր. համար. Ազգային Տուրք մը նշանակուած է Սահմանադրութեան կարեւորագոյն մէկ գլխուն մէջ։ Որովհետեւ յառաջագոյն մեր ազգայինք տուրք անուամբ Պատրիարքարանին դրամ վճարել վարժուած չէին, 26 տարի ետքն է որ Ազգային Տուրքի կիրառութեան լուրջ ձեռնարկ մը կը լինի յաջողութեան հաւանականութեամբ։ Օրէնք մը արդիւնաւոր լինելու համար ժողովրդեան վարուց ու բարուց մէջ մտնելու է։ Պատրիարքունք, Վարչութիւնք, Երեսփոխանութիւն, Կղեր, ժողովուրդ, ամեն դասերն ալ պէտք ունէին և դեռ ևս պէտք ունին աւելի հիմնապէս և աւելի անկեղծապէս ընդունելու և իւրացնելու Սահմանադրութեան սկզբունքներն և վարժուելու անոնց անթերի գործադրման։

Ուրիշ հիմնաւոր պարագայ մը, որով կը բացատրուի Սահմանադրութեան մեր մէջ զարթուցած յոյսերուն մեծ մասամբ ամուլ մնալը, սա է թէ, պարտուց զգացման չափ ալ անձնուիրութեան ոգի պէտք է, յաջողապէս գործադրելու համար Սահմանադրութիւնը։ Կարող ազգայիններ, յետ ընդունելոյ ազգային պաշտօններ, պարտուց զգացմամբ կրնան մղուիլ զանոնք ի գործ դնելու։ Բայց ի՞նչ բան, ի՞նչ տեսակ զգացում է այն որ թելադրէ կարող ազգայիններն ընդունելու ազգային պաշտօններ։ Ուրիշ ազգաց մէջ, փառասիրութիւն մը, Պետութեան կամ Ազգին մէջ համբաւ և դիրք շահելու, կամ ընկերութեան նշանաւոր մէկ անդամը լինելու գովելի բաղձանքն, և մինչեւ իսկ իւր նիւթական ապագայն շահելու աւելի հաստատ միտումը կըրնան կարողագոյն քաղաքացիները մղել հանրային պաշտօններ ընդունելու, և անոնց մէջ փայլելու։ Մեր մէջ այս ազնուական հրապոյրներէ ո՛չ մին ունինք գրեթէ։ Իրական արժանեօք օժտեալ Հայ մը, ազգային պաշտօններ վարելով, զգալապէս ո՛չինչ կ՚աւելցնէ իւր ընկերային արժէքին վրայ, իւր նիւթական կամ բարոյական ներկային կամ ապագային վրայ։ Ցաւալի է այս, բայց ճշմարտութիւնն է այս։ Չենք խօսիր անոնցմէ որք ընկերութեան մէջ ի՛նչ նշանակութիւն որ ունին՝ ազգին ծառայելով ստացած են զայն։ Մարդիկ կան մեր մէջ որք այլապէս չեն ծանօթ, բայց եթէ իրենց թաղականութեան կամ երեսփոխանութեան պաշտօններով։ Եւ անոնք չեն որ ամենէն աւելի օգտակար եղած են Ազգին։ Ազգային շրջանակէ դուրս իրենց խելքով ու ճարտարութեամբ իրենց համար ընտիր դիրք մը շինած ազգայիններն հրապուրելու համար որ գործակցին սահմանադրական մեքենայն յառաջ վարելու, չկայ ուրիշ թելադրիչ ոյժ բայց եթէ անձնուիրութեան ոգին։ Եւ այս ոգւով շարժեալ այն կարգի ազգայնոց գործակցութեան կը պարտինք մեծագոյն հանրօգուտ գործերն որք ցարդ կատարուած են մեր մէջ։

Ընդարձակագոյն տեսութեամբ մը, այս անձնուիրութեան ոգւոյն զիւր բաժին պէտք է ունենայ Ազգին ամեն անհատ, տալու համար իւր գործակցութեան համեստ բաժինը Սահմանադրութեան գործադրման։ Սահմանադրութիւնն օրէնք մ՚է որոյ գործադրման հսկող ոյժը լոկ բարոյական է գրեթէ։ Իրական պատիժ և իրական վարձատրութիւն չեղած տեղն օրինաց գործադրումն աւելի կամ նուազ թողուած է անհատից պատուասիրութեան կամ անձնուիրութեան։ Այս է մեր Սահմանադրութեան վիճակն ալ։ Եւ սակայն, վայրկեան մը չենք կրնար միտք անցունել ապրիլ առանց Ազգ. Սահմանադրութեան։ Եթէ Հայ պիտի մնանք, Հայ հասարակութեան մը վերաբերելով միայն կրնանք մնալ։ Եթէ Հայ հասարակութիւն մը պիտի մնանք, Օրէնքով մը միայն կրնանք մնալ։ Եւ եթէ Օրէնք մը պիտի ունենանք, Սահմանադրութիւնը միայն կրնայ լինել այն Օրէնք։ Չունինք և չենք կրնար ունենալ այսուհետեւ դրութիւն մը, որ կարենայ բռնել սահմանադրական դրութեան տեղը։

Սահմանադրութեան ամեն տարեդարձ կուգայ յիշեցնել մեզ այս ճշմարտութիւններ, և ընդ նոյն մեր ամենուս ինչ ինչ էական պարտաւորութիւնները։ Նախ և առաջ, անձնուիրութեան ոգի մը, արդիւնք ազգային ինքնաճանաչութեան, հայ ընկերութեան ամեն դասերը պէտք է մղէ Սահմանադրութեամբ իրենց վրայ դրուած ազգային պարտականութիւնները սիրով կատարելու։ Խելացին իւր տաղանդէն, պետական պաշտօնատարն իւր դիրքէն, մեծատունն իւր հարստութենէն, եկեղեցականն իւր առաքելական կոչումէն անձնուիրաբար բաժին հանել հանրութեան օգտին՝ պարտ համարելու է իրեն։ Եւ այս ամեն դասք ամ ըստ ամէ աւելի եւս տոգորուելու են Սահմանադրութեան հիմնական սկզբամբն, որ հաւասարութեան սկզբունքն է, և ոյր իշխանութեան ներքեւ «Ազնուականութեան» կամ «Ամիրայութեան» փըցուն խնդիրներ միանգամ ընդ միշտ պէտք է թաղուին, քանի որ իրականութեան մէջ ի վաղուց թաղուած են անոնք։ Հայ ժողովրդեան ամեն դասերն եւս քան զեւս իրար մօտեցնել և իրարու հետ կապակցելով՝ ամենքը մէկէն գործակից ընել հասարակութեան բազմաթիւ ներքին պէտքերուն գոհացման աշխատելու, — աւասիկ ինչ բանի պէտք է ծառայեցնել զՍահմանադրութիւն, զոր Ազգին մէկ դասը միւսին դէմ գործածելու կուսակցական նշանաւան մ՚ընելէ պէտք է զգուշանալ ամենայն երկիւղածութեամբ։

* *

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին հիմնարկութեան 56րդ տարեդարձին առթիւ, որ արժանապէս տօնեցաւ այս հինգշաբթի, ազգային այս մեծ հաստատութիւն ի հիմանց վերականգնելու գովելի գաղափարը մարմին մ՚առաւ վերջապէս։ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի, խօսելով ի դիմաց Վարչութեան, յետ հաստատելոյ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան մարդասէր տրամադրութիւնները զայս հոյակապ ձեռնարկ ի գլուխ հանելու մասին, առաջարկեց որ Հոգաբարձութիւնը մինչեւ մէկ ամիս Տեղեկագրոյ մը մէջ ամփոփէ վերաշինութեան յատակաձեւոյն և զանազան պայմանաց վրայ կատարուած և կատարելի ուսումնասիրութեանց արդիւնքն, և առ Ազգն ուղղելի հրաւէրին իբրեւ լաւագոյն ձեւ, առաջարկեց որ նուէրք ընդունուին ո՛չ թէ ոսկւոյ վրայ, այլ կանգունի վրայ, այնպէս որ ամեն բարեսէր Հայ նպաստէ սաչափ կանգուն տեղի մը շինութեան, և եթէ բովանդակ շէնքը 10,000 կանգուն պիտի լինի, 50 կանգունի շինութեան գինը վճարող Հայն ևս կարենայ համարուիլ 50 կանգունի հիմնադիր, և վայելէ ինչ ինչ արտօնութիւններ, ինչպէս ի հարկին ձրիապէս Հիւանդանոցի մէջ պատսպարուելու կամ դարմանուելու իրաւունք, ևն։ Այս առաջարկ, որ ընդհանուր հաւանութիւն պիտի գտնէ, ունէր թերի կողմ մը միայն, զոր անմիջապէս լրացուց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, խնդրելով որ Պատ. Հոգաբարձութիւնն առաջարկեալ յատակաձեւը, վերաշինութեան պայմաններն և ենթադրեալ ծախքը պարունակող Տեղեկագրոյն հետ բարեհաճի ծանուցանել Ազգ. Վարչութեան թէ բովանդակ շէնքին ո՛րչափ մասին կառուցումն ինքն իսկ ստանձնած է արդէն։ Թէ միայն Յակոբեան հարազատք 4,000 ոսկի յատկացուցած գործին, և թէ Տեարք Կիւմիւշկէրտանք, Կիւլպէնկեանք, Խաւեանք, Ունճեան ևն. կարեւոր գումարներով պիտի մասնակցին վերաշինութեան, ծանուցեալ է արդէն, և երբ այս բարերարութիւնք պաշտօնապէս յայտարարուին Հոգաբարձութեան Տեղեկագրով, պակասը Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիին ի դիմաց Վարչութեան թելադրած ձեւով լրացնել ամենէն գործնական եւ մեր ժողովրդեան աւանդական ոգւոյն ամենէն յարմար ձեւն է թերեւս։

* *

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

Երուսաղեմայ դատին բարեյաջող ելքը շաբթուս մեծագոյն դէպքն է։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Քաղաքական ժողովոյ յաջողութիւնը Կարկուրեան դատին մէջ՝ կատարեալ է այժմ, և մեծապէս պատուաբեր՝ իրենց անդուլ ջանից ու ճարտար ճգանց։

Մեր Օգոստ. Ինքնակալին ուղղամիտ կառավարութիւնն երկար ժամանակէ հետէ անտես առնուած Արդարութեան տանել տուաւ վճռական յաղթանակ մը անիրաւութեան, նենգութեան ու խարդախութեան վրայ։

Տէրութեան ամենաբարձր և ամենէն ձեռնհաս իշխանութիւնք անգործադրելի վճռեցին Կարկուր էֆէնտիին ձեռք բերած ամեն որոշումներն և Իլամներն Երուսաղեմի Վանքին մեծարժէք գետնոյն վրայ։

Խնդրոյն օրինական կողմերուն վրայ ամփոփ և կատարեալ տեղեկութիւն մը վերջին անգամ մեր այս երկուշաբթի աւուր յօդուածին մէջ տուած լինելով, նոյն ծանօթութիւններն աստ կրկնել աւելորդ կը նկատենք։

Բայց ձեռք բերուած յաջողութիւնն ա՛յնչափ մեծ կ՚երեւի, որ ոմանք թերահաւատք ինչ ինչ կէտերու ստուգութեան նկատմամբ երկբայութիւն յայտնած լինելով, հետեւեալ յաւելուածական ծանօթութիւններն աւելորդ չենք համարիր։

Նախ, խնդիր եղած է թէ, «Պետական Խորհուրդը ձեռնհա՞ս էր Շէրիի դատարանի մը արձակած մէկ վճիռն անգործադրելի հռչակելու։ Ո՞չ ապաքէն Շէրիի դատարա՛ն մը միայն կարող է անվաւերել Շէրիի դատարանի մը արձակած մէկ վճիռը։»

Կարկուրեան դատին վրայ իւր ծանուցեալ վճիռն արձակելով, Պետական Խորհուրդն իւր ձեռնհասութեան շրջանակին մէջ մնացած էր երկու որոշ պատճառներով։

Ա. Հայոց Պատրիարքարանին յուզած խնդիրը Կայսերական Ֆէրմանի մը մեկնութեան կը յանգէր, և Կայսերական Ֆէրման մը մեկնելու Պետական Խորհուրդը միայն ձեռնհաս է։ Ըստ Կայսերական Ֆէրմանի տրամադրութեանց, Անատոլուի Գազասքէրը բացարձակապէս անձեռնհաս էր դատապարտել [illegible] Պատրիարքն. որովհետեւ, երբ Պատրիարքունք Շէրիի վերաբերեալ գործ մ՚ունենան, պէտք է Շէյխ-ուլ-Իսլամ էֆէնտիին առջեւ դատուին։ Տէրութիւնն այս հիմնական օրէնք դրած է թէ՛ իւր իսկ կարեւոր շահուց համար, և թէ՛ իբրեւ առանձնաշնորհում հպատակ ազգութեանց հոգեւոր Պետերուն համար։ Այս կրկին տեսութեամբք ևս, ի հարկէ անզօր մնալ դատապարտուած էր Կայս. Ֆէրմաններու այս տրամադրութեան հակառակող ամեն վճռագիր, որչափ ևս ժամանակին ի հաշիւ առնուած չլինէր այս կարեւոր պայման։

Բ. Բայց մինչեւ իսկ եթէ Կայսերական Ֆէրմանի խնդիր չլինէր մէջտեղ, Տէրութեան ընկալեալ դրութիւնն է թէ, ամեն անգամ որ դժուարութիւն ծագի Շէրիի դատարաններէն արձակեալ վճռոց գործադրման դէմ, այն դժուարութիւնները քննել և լուծել կը վերաբերի Բ. Դրան։ Հասարակ գործոց մէջ, Դատական Նախարարութեան Ընճիւմէնի Ալիէ կոչուած Վարչական Խորհուրդն է որ ինկատ կ՚առնու Շէրիի վճռագրոց դէմ եղած դժուարութիւնն, և զայն ընդունելի կամ անընդունելի կը վճռէ։ Կարեւորագոյն խնդրոց մէջ, սոյն քննութիւն և սոյն վճիռ կը վերաբերին Պետական Խորհրդոյ։ Եւ որովհետեւ այս խնդիր, Պատրիարքի մը Թէզքէրէով յուզուած, յոյժ կարեւոր էր, Բ. Դուռը բնականապէս Պետական Խորհրդոյ ձեռնհասութեան յանձնեց զայն։

Այս կրկին նկատմամբ, Պետական Խորհրդոյ ձեռնհասութիւնը Կարկուրեան դատին մէջ՝ էր բացարձակ եւ վճռական, և ա՛յս պատճառաւ է որ Բարձր. Մեծ-Եպարքոս վաւերացուցած է Պետական Խորհրդոյ արձակած վճիռը։

Երբ Նիզամիէ դատարանի մը վճռագրոյն գործադրման դէմ դժուարութիւն ծագի, խնդրոյն քննութիւնը կը վերաբերի նոյն դատարանին գլխանին։ Նիզամիէ ամեն դատարան ձեռնհաս է ուղղապէս աղերսագիր ընդունելու, և աղերսագրոյն համեմատ իւր արտասանած վճիռը գործադրել կուտայ իրեն յատուկ գործադիր գլխանի մը ձեռամբ։

Այսպէս չեն Շէրիի դատարանք։ Անոնք ուղղապէս աղերսագիր չեն ընդունիր, և իրենց արտասանած վճիռներն իրենց յատուկ գործադիր գլխանի մը ձեռամբ չեն գործադրեր։ Շէրիի ուղղեալ ամեն աղերսագիր Դատական Նախարարութեան կը յանձնուի, որ յատուկ գլխանի մը ձեռամբ հէվալէ կ՚ընէ զայն Շէրիի։ Եւ Շէրիի ամեն վճռագիրք կը յանձնուին Դատական Նախարարութեան, յատուկ գլխանի մը ձեռամբ ի գործ դրուելու համար։ Ըստ այսմ, Շէրիի վճռագրոց դէմ ծագած դժուարութեանց գնահատումն ալ կը վերաբերի Դատական Նախարարութեան և Բ. Դրան։

Մեզ չի վերաբերիր մտնել Նիզամիէ և Շէրիի դատական իշխանութեանց այս տարբեր իրաւասութեանց քննութեան մէջ։ Այս տարբերութիւնք փափուկ պատճառներէ ծագում առած են անշուշտ։ Մեր նպատակին համար կը բաւէ հաստատել միայն թէ ա՛յս իսկ է Տէրութեան ընկալեալ դրութիւնն, որուն համեմատ Պետական Խորհուրդն այս միջոցիս կը քննէ Շէրիի դատարաններէն արձակեալ ուրիշ վճռագրեր ալ, նման Գազազքերեան համբաւաւոր Իլամին։

Ցոյց տալէ յետոյ թէ Պետական Խորհուրդը լիովին ձեռնհաս էր անգործադրելի և չեղեալ հռչակելու

—)(111)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Գ.

ՍԻՏԻ ՀԱԶԱՄԻ ՏՈՒՆԸ

Ներս մտաւ եւ դուռը փակեց։

Կին մը տարածուած էր բազմոցին վըրայ, թմրեալ մանաւանդ քան ննջեալ, կիսով չափ ծածկուած այն պուռնուսներէն միով, որոց մէջ կը փաթթուին սովորաբար Արաբք յոտից ցգլուխ։

Սավա Սանտորֆ էր։

Բէզքատ առանց բնաւ փորձելու ճանչեց օրիորդը, զոր բազմիցս տեսած էր Րակուզայի փողոցներուն մէջ։ Ո՛րչափ փոխուած երեւցաւ իրեն յայնժամ։ Նոյն գունատ դէմքն ունէր, որով տեսնուեր էր երբոր իւր ամուսնական կառքը Պետրոս Պաթօրիի յուղարկաւորութեան հանդիպեր էր. իւր դէմքը, տրտում երեսը, վշտահար ընդարմացումը, վերջապէս ամեն բան կ՚ըսէր թէ ինչ քաշած էր եւ պիտի քաշէր դըժբաղդ աղջիկը։

Վայրկեան մ՚իսկ չկար կորսնցնելու։

Որովհետեւ դուռը բանալիով փակուած չէր, տարակոյս չկար որ Նամիր՝ շատ չանցած՝ պիտի վերադառնար Սավայի քով։ Թերեւս Մարոքուհին գիշեր ցերեկ չէր մեկներ անոր քովէն։ Եւ սակայն, աղջիկը սենեակէն դուրս ելնելէ յետոյ ի՞նչպէս պիտի կրնար փախչիլ առանց դուրսէն օգնութեան։ Սիտի Հազամի տունը բանտի պէս գոց էր ամեն կողմէ։

Բէզքատ բազմոցին վրայ ծռեցաւ։ Ո՛րչափ մեծ եղաւ զարմանքն երբոր տեսաւ այն նմանութիւնն, որ ցայնժամ աչքին չէր զարկած. այն էր Սավա Սանտորֆի եւ Տօքթոր Անթէքիրթի նմանութիւնն։

Աղջիկը բացաւ աչերը։

Տեսնելով օտարական մը իւր առջեւ կանգնած, մատը շրթունքին վրայ, աղերսաւոր աչօք, [illegible] արտաքոյ կերպարանքով, ի սկզբան ապշեցաւ քան թէ զարհուրեցաւ։ Իսկոյն ելաւ նստաւ առանց ձայն հանելու։

—Մի՛ վախնաք ինձմէ, ըսաւ Բէզքատ ... Ձեզ ազատելու եկած եմ աստ ... Այս պատերուն ետին կ՚սպասեն ձեզ բարեկամք որք սպաննուիլն իսկ աչք առած են զձեզ կորզելու համար Սարքանիի ձեռքէն ... Պետրոս Պաթօրի ողջ է ...

—Պետրոս ... ո՜ղջ ... գոչեց Սավա զըսպելով սրտին բաբախումը։

—Կարդացէ՛ք։ Ըսաւ Բէզքատ։

Եւ այցետոմս մ՚երկնցուց որոյ վրայ հետեւեալ խօսքերը գրուած էին.

«Սավա՛, վստահ եղիք այս անձին վրայ, որ իւր կեանքը վտանգի մէջ դրաւ ձեր քով հասնելու համար ... Ես ո՛ղջ եմ ... ա՛ստ եմ ... «Պետրոս Պաթօրի»

Պետրոս ո՛ղջ էր ... Սիտի Հազամի տան պատերուն տա՛կն էր ... Ի՞նչ հրաշքով ... Ետքը պիտի իմանար Սավա ... Բայց Պետրոս հո՛ն էր։

—Փախչի՛նք ... ըսաւ աղջիկն։

—Այո՛, փախչինք, պատասխանեց Բէզքատ, բայց յաջողութեան ամեն հնարաւորութիւնները մեր կողմը դնելով։—Մէկ բան մը հարցնեմ. Նամիր այս սենեակին մէ՞ջ կը կենայ գիշերը։

—Ո՛չ, պատասխանեց Սավա։

—Ձեզ աստ կը փակէ՞ երբ քիչ մ՚երկար հեռանայ աստի։

—Այո։

—Պիտի վերադառնա՞յ այժմ ...

—Այո՛ ... փախչի՛նք։

—Անմիջապէս, պատասխանեց Բէզքատ։

Ամենէն առաջ մինարէին սանդուղին քով պէտք էր հասնիլ և դաշտին վրայ նայող դարատափն ելնել։

Հոն հասնելէ յետոյ, պատին ծայրէն վար կախուած պարանին միջոցաւ փախուստը կրնար դիւրաւ կատարիլ։

«Ե՛կէ՛ք» ըսաւ Բէզքատ բռնելով Սավայի ձեռքէն։

Երբոր սենեկին դուռը բանալու վրայ էր, ոտնաձայն լսուեցաւ ճեմելիքին սալաքարերուն վրայ։ Միանգամայն քանի մը խօսքեր կ՚արտասանուէին հրամայական ձայնիւ։ Բէզքատ ճանչեց Սարքանիի ձայնն և կանգ առաւ սենեկին սեմին մէջ։

—Ի՛նչն է ... ի՛նչն է ... մրմնջեց աղջիկը. լմնցա՜ւ ձեր գործն, եթէ ձեզ աստ գտնէ ...

—Չկրնար գտնել, պատասխանեց Բէզքատ։

Ճարպիկ երիտասարդն իսկոյն պառկեցաւ, և իւր բազմիցս կատարած աճպարարական շարժմամբ, գետինը փռուած գորգերէն միոյն մէջ փաթթուելով, գլորեցաւ գնաց մինչեւ սենեակին ամենէն մութ անկիւնը։

Նոյն միջոցին դուռը բացուեցաւ, եւ Սարքանի ու Նամիր ներս մտնելով փակեցին իրենց վրայէն։

Սավա իւր տեղը վերադարձած էր բազմոցին վրայ։ Ինչո՞ւ համար Սարքանի զայն տեսնելու կուգար այն ժամուն։ Նոր թախանձանքնե՞ր ընելու, որպէս զի յաղթէր անոր ընդդիմութեան ... Բայց Սավա հզօր էր այժմ։ Գիտէր որ Պետրոս ողջ էր, եւ իրեն կ՚սպասէր դուրսը ...

Բէզքատ, զինքը ծածկող գորգին տակէն, չէր կրնար բան մը տեսնել, բայց կրնար ամեն բան լսել։

—Սավա, ըսաւ Սարքանի, վաղ առաւօտ այս տունէն պիտի ելնենք ուրիշ բնակարան մ՚երթալու։ Բայց չեմ ուզեր մեկնիլ աստի առանց ձեր հաւանութիւնն ստանալու մեր ամուսնացման համար, եւ առանց կատարելու։ Ամեն բան պատրաստ է. պէտք է որ անմիջապէս ...

—Ո՛չ այժմ, ո՛չ յետոյ, պատասխանեց աղջիկը պաղ եւ անդրդուելի ձայնիւ։

—Սավա՛, ըսաւ Սարքանի իբր թէ չլսելով անոր տուած պատասխանը, մեր երկուքին ալ շահուն համար պէտք է որ ձեր հաւանութիւնն ազատ լինի, մեր երկուքին ալ շահուն համար, կը հասկնա՞ք ...

—Մեր հասարակ շահ չունինք եւ յաւիտեան ալ չպիտի ունենանք։

—Լաւ խորհեցէք ... Պարտիմ յիշեցնել ձեզ թէ Րակուզա եղած ժամանակնիս տուած էիք զայս հաւանութիւն։

—Այնպիսի պատճառներով որ չկան այժմ։

—Մտիկ ըրէք զիս, Սավա՛, ըսաւ Սարքանի, որոյ ցոյց տուած հանդարտութիւնն հազիւ կը ծածկէր ամենաբուռն զրգռութիւն մը, այս վերջին անգամն է որ կուգամ ձեր հաւանութիւնը խնդրելու ...

—Զայն չպիտի տամ, ցորչափ կարողութիւն ունենամ չտալու։

—Կարողութիւնը պիտի առնուի ձեզմէ, գոչեց Սարքանի։ Մի՛ ստիպէք համբերութիւնս։ Այո՛, այդ կարողութիւնը, զոր ինծի դէմ կը գործածէք, Նամիր կրնայ ջնջել, առանց ձեր կամաց, եթէ հարկ լինի։ Մի ընդդիմանաք ինծ, Սավա՛ ... Իմամն աստ է, պատրաստ մեր ամուսնութիւնը կատարելու ըստ սովորութեան այս երկրին, որ իմ հայրենիքս է ... Հետս եկ ուրեմն։

Զայս ըսելով Սարքանի աղջկան քով երթալ սկսաւ. իսկ Սավա՝ մէկէն ոտքի վրայ ելնելով՝ մինչեւ սենեակին ծայրն ընկրկեցաւ։

—Թշուառակա՛ն, գոչեց։

—Հետս պիտի գա՛ք ... հետս պիտի գա՛ք, կը կրկնէր Սարքանի զայրացեալ։

—Երբե՛ք։

—Ա՛ ... զգուշացի՛ր։

Եւ Սարքանի, աղջկան թեւէն բռնելով կը բռնադատէր, որպէս զի Նամիրի հետ քաշելով տանէր դահլիճն, ուր Սիտի Հազամ եւ իմամն իրենց կ՚սպասէին։

—Հասի՛ր ... գոչեց Սավա, օգնութեան հասի՛ր ինձ, Պետրոս Պաթօրի։

—Պետրոս Պաթօրի՛ ... գոչեց Սարքանի, մեռելո՞ւ մը կոչես յօգնութիւն։

—Ո՛չ ... կենդանի՛ մը ... Հասի՛ր, Պետրոս։

Այս պատասխան այնպիսի անակնկալ հարուած մը տուաւ Սարքանիի, որ իւր զարկած անձն (Պետրոս Պաթօրի) եթէ յանկարծ երեւնար, աւելի չպիտի զարհուրեցնէր զայն։ Բայց շատ չանցած՝ գտաւ ինքզինք։ Պետրոս Պաթօրի ո՜ղջ ... Պետրո՛ս, զոր ինք իւր ձեռքով զարկած էր, եւ որոյ մարմինն Րակուզայի գերեզմանատանը տարուիլն աչքով տեսած էր ... Ասոր խելագարի մը խօսք միայն կրնար լինիլ, և հաւանական էր, որ Սավա յուսահատութեան սաստկութենէն խելքը կորսնցուցած լինէր։

Սակայն Բէզքատ լսեր էր զայս խօսակցութիւն։ Սավա, Պետրոս Պաթօրիի ողջ լինելն իմացնելով Սարքանիի, տարակոյս չկար որ իւր կեանքը վտանգի մէջ կը դնէր։ Ուստի եթէ այն անգամն ալ բռնութիւն մ՚ընելու ելնէր, Բէզքատ պատրաստ էր երեւան ելնելու՝ դանակն ի ձեռին։ Բայց գործն այն կէտերը չհասաւ։ Սարքանի խօսելու մէկ կողմ քաշեց զՆամիր, և երկուքը մէկէն դուրս ելան սենեակէն, դուռը կղպելով աղջկան վրայ, որոյ բաղդը պիտի որոշուէր։

(Շարունակելի)

Կարկուր էֆ. ի ձեռք բերած վճիռները, բաւ կը համարինք վերահաստատել կատարեալ ճշդութիւնն այն նկատողութեանց, զորս մեր երկու շաբթի առաջ յօդուածով յիշած էինք երբեւ գլխաւոր պատճառաբանութիւններ, որոց վրայ յենլով Պետական Խորհուրդը տուած է վ՛իր պատմական վճիռ։

Եւ արդ, կը հարցուի թէ, «Խնդիրը լմնցա՞ւ։ Երուսաղէմի Վանքին սեփականութեան իրաւունքը բացարձակապէս վերահաստատեցա՞ւ։ Կարկուր ուրիշ անգամ դատ չի՞ կրնար բանալ։»

Մարդ մը, դատի մը մէջ անիրաւ և անյաջող ըլլալէ ետքը, կրնայ տասն անգամ նորոգել նոյն դատ, մի և նոյն եզրակացութեան յանգելու համար։ Չկայ օրէնք որ այս յիմարութենէ ետ կեցնէ զայնպիսին։ Տարիներէ ի վեր Կարկուր էֆ. դատարանէ ի դատարան կը շրջէր, կեղծեալ և խարդախեալ թղթի մը վրայ կրթնած՝ երեւակայական իրաւունք մը պահանջելով։ Շնորհիւ հակառակ կողման ինչ ինչ կարեւոր թերութեանց, անակնկալ յաջողութիւններ ունեցաւ, որք պահ մը ապշեցուցին Արդարութեան բոլոր բարեկամները։ Բայց վերջապէս, իբր մեծ ջանիւք կառուցած թղթեայ դղեակն արժամացաւ իր խակական բախտին։ Մէկ շնչով փլաւ։ Գաղափարեան Իլամ մը ձեռք բերած էր, որ անգործադրելութիւնը վճռեցաւ ամենէ ձեռնհաս իշխանութենէն։ Երուսաղէմի Վանքն 30 տարիէ հետէ տէր կը դառնայր ծանուցեալ գետնոյն, և կը շարունակէ տէր մնալ իր օրինաւոր կալուածագրովք, որք օրինաւորութեան ամեն ապացոյց կը կրեն։ Զանոնք փճացնելու ջանքերն ի դերեւ ելան։ Այսուհետեւ, Երուսաղէմի Վանքը պիտի շարունակէ խաղաղապէս ի գործ դնել իր տիրութիւն։ Տ. Եսայի Պատրիարքին կենաց վերջին տարւոյ մէջ գործուած սխալներն ուրիշ անգամ չպիտի կրկնուին, և Կարկուր էֆ. եթէ այս անգամ չյաջողեցաւ, ուրիշ անգամ բնաւ չպիտի յաջողի Օսմ. Տէրութեան բարձրագոյն իշխանութիւններն համոզել թէ կեղծութիւն և խարդախութիւն կրնան արդարութեան և օրինաց տեղն անցնիլ։

Այս ամեն պատճառներով, բնաւ չենք վարանիր Երուսաղէմի դատին բարեյաջող ելքը նկատել վճռական յաղթանակ մը Արդարութեան համար։ Հայ Ազգն, ուրախութեամբ իմանալով երկար ժամանակէ հետէ իր միտքը տանջող խնդրոյ մը այս օրինաւոր վախճանն, ի սրտէ պիտի աղօթէ մեր բարեգութ Ինքնակալին բարօրութեան և արեւշատութեան համար, որոյ հայրական հովանւոյն ներքեւ վայելած է այնչափ բարիքներ, ի շարս որոց Երուսաղէմի Վանուց մեծ զրկանքէ մը ազատումն ո՛չ նուազ կարեւոր տեղ պիտի բռնէ ժամանակակից պատմութեան մէջ, և ո՛չ նուազ ջերմ երախտապարտութեամբ պիտի ընդունի Ն. Կ. Վեհափառութեան հաւատարիմ հայ հպատակաց սիրտերը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի, և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Ա.— Գարամանի արհեստաւորաց կողմէ Պոլսոյ մէջ հաստատեալ Վարգի առժամեայ մատակարարութեան ատենապետ Վսեմ. Յակոբ էֆէնտի Թրենկեանի առաջարկութեան վրայ, ժողովն որոշեց Տիվրիկի առաջնորդական տեղապահէն պահանջել տեղւոյն կրկին եկեղեցեաց և վարժարանաց մատակարարութեան մասին տեղեկագիր մը։

Բ.— Տիգրանակերտի Գեր. Առաջնորդին մէկ յայտագրէն տեղեկանալով որ Միսիաթի Նորադարձ Ասորիք իրենց թեմին մէջ մասնաւոր եկեղեցի և վարժարան ունենալ կը փափաքին, ժողովն ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ այս մասին։

Գ.— Տնտեսական Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ, սկզբամբ ընդունեց ազգային ապահովագրական Սնտուկ մը հաստատելու պէտքն, ազգային կալուածներն հրդեհի վտանգաց դէմ ապահովելու համար, և մասնաժողով մը կազմեց որպէս խնդիրն ուսումնասիրէ և այս մասին ծրագիր մը բերէ։

Մասնաժողովոյ անդամք են Յովհաննէս էֆէնտի Կիւմիւշեան, Յարութիւն էֆէնտի Մէրէմէտ-գուլի և Ալեքսան էֆէնտի Խորասանճեան։

Դ.— Պատրիարքարանի Ազգային Սնտուկի կանոնագրին մէջ հարկ եղած բարեփոխութիւնները կատարեց և իր անդամոց մէջէն Կամսարական էֆէնտին, իսկ Տնտեսական Խորհուրդէն Փափազեան Լեւոն էֆէնտին ատենադպրաց կարգեց։

Ե.—Ասկէ առաջ, ազգային մ՝ երբեմն պահանջատէր Արմաշու Վանքէն, Ս. Պատրիարք Հօր դիմած և իր ներկայացուցած մեծաքանակ պահանջից հաշւոյն կարգադրութիւնը խնդրած էր։ Խնդիրն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնըւած ըլլալով ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն, ժողովը նոյն Խորհրդոյ մատուցած մէկ յայտագրէն տեղեկացած էր որ այդ մեծաքանակ պահանջը կազմուեր է ապօրէն և բարդեալ տոկոսներով և թէ Արմաշու Գեր. Վանահայրը կանխեր է իրաւախոհ ըլլալ յիշեալ անձին հետ և գլուխ կապել այդ պահանջքն։ Ժողովը նկատելով որ այդ անձին յարուցած պահանջից խնդիրը քննութեան ներքեւ ինկած էր և և Վարչութեան ձեռնհասութեան կը պատկանէր միայն յետ քննութեան որոշել գործն, և թէ Վանահայրը չէր կրնար Ազգ. Վարչութեան ներկայացեալ գործ մը, մանաւանդ դեռ չպարզուած, ինքնինքեան կարգադրել, իբր նախորդ նստին մէջ անընդունելի եւ չեղեալ համարած էր այդ կարգադրութիւնն և յանձնարարած էր Գեր. Վանահօր այլ եւս բնաւ ո և է վճարք և գործողութիւն չկատարել այս հաշւոյն և գործոյն մանրամասնութիւնները տեղեկագրել Վարչութեան։

Ժողովը, տեղեկանալով միանգամայն որ նոյն իսկ Արմաշու Վանուց ընդհանուր հաշիւները մէկ քանի տարիներէ ի վեր չեն հաղորդուած Կեդր. Վարչութեան, յանձնարարեց Նեւմեց Տեսչութեան բերել տալ նոյն հաշիւներն որպէս զի Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնուին ի քննութիւն։

Զ.—Ի նկատ առնլով Արմաշու Վանահայր Աշըքեան Գեր. Խորէն եպիսկոպոսի վերջին անգամ լրագրաց մէջ ըրած հրատարակութիւններն, որք կը վերաբերէին Գեր. Ստեփան վարդապետի եպիսկոպոսացման խնդրոյն, եւ տեսնելով որ այդ հրատարակութիւններն ո՛չ միայն կը խեղաթիւրեն իրողութիւնն այլ նաեւ այնպիսի լեզու մ'ունին որ վարչական տեսակէտով ան ներելի չեն, ժողովն իր մասին միաձայնութեամբ արժանի դատեց զայնս պարսաւանաց և որոշեց խնդրել Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն խնդիրն ի մօտոյ Խառն Ժողովոյ հանել, որպէս զի ի բացատրութիւն կոչուի յիշեալ հրատարակութեանց հեղինակն։

Էջմիածնէն գրում են մեզ որ Վրաստանի Էկզարխ, բարձր-սրբազան Պաւել, Երեւանեան նահանգապետ գեներալ Շալիկովի ուղեկցութեամբ այցելեց Էջմիածնի Մայր-Աթոռը և առանձին պատուով ու շքեղութեամբ ընդունեցաւ վեհափառ Մակար կաթողիկոսից։ Նորին բարձր-սրբազնութիւնը մի առանձին և երկար տեսակցութիւն է ունեցել Վեհափառի հետ, ներկայութեամբ նահանգապետի և թարգմանութեամբ սինօդի պրօկուրօր պ. Տէր-Յովսէփեանի։ Այդ տեսակցութիւնից յետոյ Էկզարխը հրաւիրուել է փառաւոր հացկերոյթի վեհարանում։ Նոյն օրը, երեկոյեան դէմ նորին բարձր-սրբազնութիւնը վերադարձել է Երեւան, խիստ գոհ Նորին Վեհափառութիւնից և նրա ընդունելութիւնից։ (Մշակ)

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Գեր. Ստեփան Ծ. Վարդապետ մայրաքաղաքս կը գտնուի տակաւին եւ հաւանաբար այսօր մեկնի ի Ս. Էջմիածին։ Ն. Գերապատուութեան պիտի ընկերանան Նիկոմիդիոյ քահանայներէն Արժ. Տ. Յարութիւն Թագւորեան՝ ատենապետ կրօն. ժողովոյ, Կարապետ Աղա Տէր Կարապետեան՝ Պարտիզակցի, անդամ Գաւառ. Երեսփ. Ժողովոյն, ժամակոչ մը եւ երկու Քուրդպելէնցի Հայեր։ Նիկոմիդիայէն մեզ գրուած նամակ մը կը պատմէ թէ Տ. Ստեփան Վարդապետ Կ. Պոլիս գալէ առաջ այցելեր է իր վիճակի գլխաւոր թեմերն, հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու համար եւ ամենուրեք համակրալից ցոյցեր եղեր են, ո՛չ միայն Հայոց, այլ եւ Մահմետականաց եւ Յունաց կողմէ։ Ն. Գերապատուութիւն այցելեր է նաեւ Նիկոմիդիոյ կառավարական պաշտօնատունն, ուր Վսեմ. Միւթէսարրըֆ պէյն, դատաւորն եւ մէկ քանի բարձրաստիճան պաշտօնեայք արժանավայել կերպով ընդունելով զնա, խնդակցութիւն յայտներ են իր ստանալիք եպիսկոպոսական աստիճանին համար։ Այցելեր է նաեւ Յունաց առաջնորդարանն, սակայն Մէտրապոլիտը բացակայ գտնուելուն, իւր ողջոյնը թողլով, մեկներ է։

Կիրակի առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ մատուցեր է եկեղեցւոյն մէջ և քարոզ խօսեր է, յորդորելով ժողովուրդն ի սէր և ի միաբանութիւն եւ հրաժեշտ տալով։ Յաջորդ օրը, Ն. Գերապատուութիւն մեկներ է ընկերակցութեամբ Գաւ. Երեսփ. Ժողովոյ ատենապետ Գասպար էֆ. Գասպարեանի, Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Ռուբէն էֆ. Գասպասքալեանի, և այն ուղեկցաց որք պիտի ընկերանան նմա մինչեւ ի Ս. Էջմիածին։ Պարտիզակի քարոզիչ Արժ. Եղիշէ վարդապետ Դուրեան յատկապէս Նիկոմիդիա եկած էր բարի ճանապարհ մաղթելու Գեր. Առաջնորդին, նոյնպէս խուռն բազմութիւն տեղացի ազգայնոց, երեւելեաց և պաշտօնատարաց յուղարկ գնացեր են մինչեւ երկաթուղւոյ կայարանն։ Բազմութեան մէջ կը նշմարուէր քաղաքապետական քննիչ Իսմայիլ պէյ որ իւր ստորակարգեալ պաշտօնէից հետ նախ Առաջնորդարան գնացած էր և ապա Գեր. Առաջնորդին ընկերացած մինչեւ ի կայարան։

Մեծ. Ստեփան էֆէնտի Սուրէնեան որ ծանօթ է իւր երաժշտական տաղանդով և որոյ վերջին գործն՝ ԱՊՍԱՆՄ այնքան ջերմ ընդունելութիւն գտաւ երաժշտասիրաց կողմէ, հեղինակած է նոր եւ ընտիր գործ մ՝ ԷՆՎՕՔԱՍԻՕՆ (Նօքթիւրն) Դաշնակի համար։

Հեղինակն՝ իւր սրտին ու մտաց այս գեղեցիկ արտայայտութիւնն՝ ամփոփուած ճոխ տետրի մը մէջ, ձօնած է «Առ սիրեցեալ բարեկամն իւր Պերպէրեան Ռէթէոս էֆէնտի։»

Սուրէնեան էֆէնտի իւր այս նոր գործէն հարիւր օրինակ նուիրած է Խասգիւղի Դալֆայեան Որբանոցին։

Նիկոմիդիայէն կը գրեն մեզ թէ ըստ սովորութեան բազմաթիւ ազգայինք պատրաստութիւն կը տեսնեն այս տարի եւս Ազգային Սահմանադրութեան հանդէսին գալու։ Այս նպատակաւ Մախսուսէի վարչութեան Նիկոմիդիոյ գործակալ Համբարձում էֆէնտի Աթմաճեան յատուկ շոգենաւ մը վարձած է հանդէսին ներկայ գտնուիլ փափաքողները Կ. Պոլիս փոխադրելու համար։ Շոգենաւը կանգ պիտի առնու Սամաթիոյ Նաւամատոյցն ուստից Նիկոմիդիացի ազգայինք, նուագածուաց առաջնորդութեամբ, պիտի երթան Հիւանդանոցի հանդիսավայրն ուր պատգամաւորութեան մը միջոցաւ պիտի ներկայանան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Դ. ՑՈՒՑԱԿ

[illegible] Հանգանակութեան

Գումար նախորդ Ցուցակաց 466.50 Օ. Ո.

Երկուքական օսմ. ոսկի նուիրած են հետեւեալ Մեծ. Տեարք.

Աղնաւորեան Յովհաննէս. Ասատեան — Շահնազար. Ալահեան Մանուկ. Բաղտասարեան Յ. և Կ., Բարսեղեան Եղիազար. Ձէնարօ. Զմիւռ Ս., Թահաչաբի. Թիւնէլի Ընկ., Թօփճանեան Սարգիս. Լեւոն Ս. և որդի Վիքթօր. Կամսարական Խ. և Ընկ., Կիւմիւշեան Եղիազար. Կրօպէր. Հարենց Մ. Գ., Համամճեան Կոստանդ. Մանկասարեան. Մանուկեան Արմենակ. Մանուկեան Ս. Բարսեղ. Մավրոքորտածօ Մ. Մէրէմէտ-գուլի Աղէքսանդր. Միրասէտ Պետրոս. Նեվրուզ Աբեթիկ. Պէկեան Յակոբ. Պէյլէրեան Եղիա. Սահակեան Յարութիւն. Սարգիսօֆ Եղիազար. Սրենկեան—Թովմասեան. Սուքրի Սիւլէյման. «Սօսիէթէ ժէնէրալ» Պանքա. Վալիանօ Անտոն Ս., Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ. Տիւզեան - Թորոսեան. Տիրքերեան Սիմոնօֆ. Րաքէլեան Տ. Փափազեան Նշան. Փէշտեմալճեան Թէոդոր. Քէմալ էֆ. Օսման էֆ. Ֆօլց Անթուան էֆ.

Գումար (546 1/2) հինգ հարիւր քառասուն և վեց ու կէս ոսկի օսմանեան։

Ի դիմաց Հայոց Միաց. Ընկերութեան

Ատենապետ	Ատենադպիր
Գ. ՋՈՀՐԱՊ	Գ. Յ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
24 Մայիս

ԱԶԳԱՅԻՆ Մկրտիչ Էմինի Յոբելեանը—Մ. ՇՈՎՐԵԱՆ
ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ Բժշկաց և Վիրաբուժից վարժարան Նիւ-Եորքի—ԵԱՆՔԻՆ
ՆՈՐԱՎԷՊ Երջանիկ մարդ մը (Կ. Պէրժըրէ) Թարգ.— Գ. ԳՐԱՍԷՐԵԱՆ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ Ժողովրդական խաղասացութիւնք Կալաֆկայի և Սիւրմէնիոյ բնակչաց— Գ. Վ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ
Ծովու տղուն հառաչանքը (Գաւառ. բանաստեղծութիւն)—Հաւաքեց Տ. Խ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ
ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ Ռօտօսթօ—Կ. ՏԷՐ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
ՄԱՍԻՍԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ Առաջարկեալ խնդիրք.— Խնդիր Թիւ 30.
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ—Տ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Լէվանթ Հէրըլտ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ Նախարարաց Խորհրդոյ նախընթաց աւուր արտասովոր գումարման վրայ, յորում խորհրդակցութեանց առարկայ եղած են Յունաստանի զինաթափութեամբ հաստատեալ քաղաքական նոր կացութիւնն և այս առթիւ Թուրքիոյ հետեւելիք ընթացքն։

Այդ նստին մէջ նախարարք միաձայնութեամբ համամիտ գտնուեր են, թէ հելլէն զօրաց ցրուման արդի վիճակին մէջ և Դրիքուբիսի նախարարութեան կողմէ արտայայտուած լաւ տրամադրութեանց առջեւ, Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ խաղաղութիւնը չի կրնար այլ եւս վտանգուած նկատուիլ, հետեւաբար և հարկ է նոր շրջաբերական մ'ուղղել մեծ Տէրութեանց, յայտնելու համար թէ Թուրքիա կատարելապէս գոհացում ստացած կը նկատէ ինքզինքն, Յունաստանի կողմէ հրամայեալ և գործադրութեան դրուած զէնաթափութեան միջոցներովն։

Այս առթիւ, կայս. կառավարութիւնն, ուզելով նոր հաւաստիք մ'ընծայել թէ ո՛ր աստիճան կարեւորութիւն կուտայ այդ երկրի հետ իւր բարեկամական յարաբերութեանց, կը խնդրէ Տէրութիւններէն որ վերնայ ծովեզերաց Պաշարումն որ ա՛յնքան ծանր կերպով կը վնասէ հելլենական վաճառականութեան։

Այս շրջաբերական ծանուցագիր հինգշաբթի իրիկուն հեռագրաւ ուղղուեցաւ Եւրոպական Դահլիճներուն։

* * *

Այս աւուր Թուրքի եւս հետեւեալ կերպով կ'ամփոփէ վերոյիշեալ շրջաբերականի իմաստն.

«Բ. Դուռը տեսնելով որ Հելլէնք թողած են Զինուոր պահականացն և թէ խնդիրը խաղաղասիրական կերպիւ կարգադրուած է, իւր գոհունակութիւնը կը յայտնէ և միանգամայն կը գովէ այն ջանքը զոր մեծ Տէրութիւնք խնդրոյն սկզբէն ի վեր չխնայեցին խաղաղութեան և կայս. կառավարութեան իրաւանց պահպանման համար։

«Եւ եթէ Տէրութիւնք կատարելապէս համոզուած են որ հելլենական կառավարութիւնն անմիջական և կատարեալ կերպիւ պիտի գործադրէ իւր այն որոշումներն որք կը վերաբերին զինաթափութեան, Բ. Դուռը չէ կարող ծածկել իւր ջերմ բաղձանքն որպէս զի միջամտէ Եւրոպական Տէրութեանց քով Յունաստանի եզերաց պաշարման բարձման համար։»

Տէրութիւնք՝ Լոնտոնի Դահլիճին հետ համաձայնութեամբ՝ տրամադիր են, կ'ըսէ փարիզեան թերթ մը, դիւանութիւններ ընծայել Գ. Դրիքուբիսի, հելլենական բանակին ցրուման գործողութիւնն ամբողջացնելու և միանգամայն թոյլ տալու համար որ քանի մը գունդեր զորս կը թելադրեն Գ. Տէլեանիսի գործակալք, ինչ ինչ պատրուակներով զինաթափ չլինին։

Միջազգային նաւատորմն առաջուան չափ խստութեամբ ի գործ չպիտի դնէ պաշարումն, որպէս զի հելլենական փոխադրանաւք որք զօրքերն իրենց երկիրները կը վերադարձնեն, ազատօրէն անցնին։ Սակայն նաւատորմը չպիտի մեկնի Սուտայի ծովախորշէն և առաջին անգամ որ նշան մ'երեւի թէ զինաթափութեան հրովարտակը չը գործադրուիր կէտ առ կէտ, անմիջապէս պաշարումն պիտի վերսկսի, ամենայն խստութեամբ։

Ըստ վերջին լրոյ, Աթէնքի իտալական դեսպան Գ. Քիւրդօրասի տակաւին Սուտայի ծովախորշը կը գտնուի. անգղիական դեսպան Սըր Հ. Րըմպըլտ՝ ի Մալթա, աւստրիական դեսպան Գ. Պըրինքէն՝ ի Պէրլին։ Իսկ ռուսական դեսպան Գ. Պիւձով, ինչպէս յայտնի է, Աթէնք կը գտնուի այս պահուս և ֆրանսականն՝ Գ. տը Մուիի, Փարիզէն մեկնած է յիւր պաշտօնատեղին։

Մեսաժէ տ'Աթէն կ'ըսէ թէ Յունաստանի արտաքին գործոց նախարար Գ. Տրակումիս տեղեկանալով որ Օսմանցիք զօրք կը համախմբեն Եպիրոսի սահմանագլխոյն վրայ, դիտողութիւն ուղղեր է Աթէնքի օսմ. դեսպանատան գործակատարին։ Այս վերջինը պատասխաներ է թէ Եպիրոս գտնուած զօրքերը Բրէվէզա պիտի համախմբուին, ուստից պիտի ուղեւորին ի Փոքր Ասիա։

Անցեալ հինգշաբթի օր, Յունաստանի պատերազմական նախարարն Երեսփ. ժողովոյն հաղորդեր է պաշտօնի զօրաց վերաբերեալ վիճակագիր մը ուստից կ'երեւի թէ 1859—60—61—62 և 63 ի կարգերն թէեւ պիտի կազմէին 56,028 հոգւոյ բանակ մը, սակայն ատոնց մէջէն գրեթէ 13,000 հոգի չեն պատասխանած իրենց ուղղեալ հրաւէրին. 34,000 հոգի միայն զինուորագրութեան օրինաց պայմանաժամին մէջ միացեր են իրենց գունդերուն, և 9028 հոգի ժամանակ մը յետոյ։ 1857 և 58 ի պահեստի կարգերը պիտի տային 22,340 զինուոր, որոցմէ 10,340ը միայն պատասխանած են հրաւէրին։ Ասոր պատճառն այն է որ երբ այդ երկու կարգերն ի զէն կոչուեր են, ընդհանրապէս կը կարծուի եղեր թէ Եւրոպա թոյլ չպիտի տայ Յունաստանի որ պատերազմի։ Պահեստի եօթն կարգերը տուած են ընդ ամենն 53,386 զօրք։ Անհնազանդք, որոց թիւը կը հասնի 25,000 ի, 4 էն 8 ամիս պիտի ծառայեն բանակին մէջ։ Այն զօրքերը միայն պիտի զրկուին իրենց տեղերն, որք օրինական պայմանաժամին մէջ միացած են իրենց գունդերուն և որոց թիւը կը հասնի 39,000 ի։

Բրէվէզայէ առնուած մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով կ'ըսէ Հաւաս, Հելլէնք միայն երկու վաշտ զօրք թողած են ի Նարթէ, սահմանագլուխը պաշտպանելու համար և Աթէնքէ հրամանի կ'սպասեն միւս տեղերու զօրքերը ցրուելու համար։

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԷԼԻ

Արեւելեան Ռումէլիի Կազմական Կանոնագիրը բարեփոխելու պաշտօն ունեցող օսմ. պատուիրակաց պարտականութիւնները սահմանուած են, սակայն կ'սպասուի որ Պուլկարիոյ իշխան և Արեւելեան Ռումէլիի կուսակալ Աղէքսանդր իշխանն եւս իւր պատուիրակները կարգելով անոնց պաշտօնները սահմանէ։ Դիւանագիտական ակմբոց մէջ զրոյց կայ թէ, կ'ըսէ Թուրքի, այս առթիւ մաքսային խնդրոյն նկատմամբ եւս որոշում մը պիտի տրուի։ Տարակոյս չկայ թէ, կը յաւէ Թուրք թերթը, մեծ կարեւորութիւն պիտի ընծայուի Կազմական կանոնագրոյն բարեփոխման, մաքսային խնդրոյն և Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումէլիի տրոց սահմանման որ կառավարութեան դիւանագիտական խնդիրներէն մին է։

Գ. ԿԻՔԱ

Ռումանական նախորդ դեսպան Գ. Կիքա՝ այժմ դեսպան Բելգրատի, որ տակաւին մայրաքաղաքս կը գտնուի, նախընթաց օր Եըլտըզ գնաց ընկերակցութեամբ դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Լահայլի, և կայսերական պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշային յանձնեց «Ռումանական Թագ»ի պատուանշանն զոր ընծայած է նմա Կարոլ Թագաւորը։

Գ. Կիքա այս աւուր Վառնայի շոգենաւով կը մեկնի ի Պուքրէշ, ուր ժամանակ մը մնալէ յետոյ, Բելգրատ պիտի երթայ իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնելու համար։

Ռումանական նորընտիր դեսպան Գ. Պալաչանօ ի մօտոյ պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, իւր յանձնարարագիրը մատուցանելու համար։

ԿԱՅՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Նիւշանթէի Կայս. Բժշկական Վարժարանի տարեկան քննութիւնք աւարտեցան անցեալ շաբթու և հետեւեալ եօթն Պարոնայք, յետ փայլուն քննութիւններ տալու, դեղագործութեան վկայական ստացան.

Արամ Ստամպօլլուեան, Պոլսեցի
Մկրտիչ Ամիրեան, Մշեցի
Վիքթոր Թօմասեան, Պրուսացի
Արթին Բաշճեան, Պոլսեցի
Խրիստօ Խրիստոֆորիտէս, Սամսոնցի
Քօսթի Քալֆօբուլօ, Պոլսեցի
Նաքօ Աքանաչի, Ադր. Պոլսեցի

Գ. ԲՕԼ ՊՈՒՌՏ

Այս առաւօտ Մարսիլիոյ թղթաբերով մայրաքաղաքս հասաւ Փարիզի Թան լրագրոյ գլխաւոր խմբագիրներէն Գ. Բօլ Պուռտ և Բերա Օթէլ Լիւքսէնպուրկ օթեւանեցաւ։

Ֆրանսական դեսպան Մոնթօլոն կոմս նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ Խորհրդական Վսեմ. Տաւեան էֆէնտիի հետ։

Յունատառ և Թրքաբարբառ Անաթոլի լրագրոյն տնօրէն Էվանկէլինօս էֆէնտի Միսայիլիտի այս չորեքշաբթի օր Իզմիր ուղեւորեցաւ ուստից Այտընի գաւառին զանազան կողմերը պտոյտ մը պիտի ընէ։ Անաթոլի լրագիրը մայրաքաղաքս մէջ կը հրատարակուի երբ կէս դարէ հետէ և առիթը ներկայացած ժամանակ նպաստաւոր հրատարակութիւններ ըրած է Հայոց նկատմամբ, ուստի կը յուսանք թէ Իզմիրի և Այտընի ազգայինք համակիր ընդունելութիւն մը պիտի ընեն նորա բազմաշխատ Տնօրէնին։

Պրուսայէն կը գրեն թէ Պուլկարաց Գեր. Եկզարքն անդ հասնելով անցեալ կիրակէ, Չէքիրկէի ջերմուկները գնացեր է, որք գեղատեսիլ դիրք մ'ունին և քաղաքէն գրեթէ հինգ քիլոմեդր հեռու կը գտնուին։

Մուտանիայէն ի Պրուսա խումբ մը զինուորք ընկերացեր են Ն. Գերապատուութեան և ճանբուն վրայ յատկապէս սպասող պաշտօնատարք բարեւի կեցեր են։

Գեր. Եկզարքը Չէքիրկէ հասնելուն արժանավայել պատուով ընդունուեր է Պրուսայի Վսեմ. Միւթէսարրըֆին կողմէ և իւր բնակութիւնն հաստատեր է Վասիլաքի Պանդոկի մէկ յարկին մէջ որ յատկապէս կահաւորուեր է կառավարութեան ծախիւք։ Եկզարքին կ'ընկերանայ միայն իւր անձնական քարտուղարն Հայր Հիլարիոն։

Սերվիոյ իշխանական գահուն թեկնածու Քարաճորճեվիչ իշխանի կրտսեր եղբայրն՝ իշխան Ալէքսիս, մայրաքաղաքս եկած է։

Գահիրէի հելլենական ընդհանուր հիւպատոս անուանուած է Գ. Ա. Պիզանթիոս։

Բարձր. Սպարապետի թիկնապահներէն մին Գոսովա եւ մին ալ Կրետէ զրկուեցան մասնաւոր պաշտօններով։

Մայրաքաղաքիս ամեն ազգի գրաշարաց կողմէ 200 ստորագրութեամբ հանրագիր մը հրատարակուած է [illegible] մէջ։ Ստորագրեալք խոնարհաբար կը խնդրեն Քաղաքապետ Մազհար փաշայէն՝ ազատ կացուցանել զիրենք 25 ղրուշի տուրքէն որ հաստատուեցաւ այս օրերս յիշեալ պաշտօնատան կողմէ եւ որ պիտի առնուի գրաշարներէ եւ տպարանի գործաւորներէ։ Աշխատաւորք դիտել կուտան թէ իրենց արհեստապետութիւնը բնաւ երբեք նմանիր գործարանաց մէջ աշխատող գործաւորաց արհեստապետութեան եւ հետեւաբար ըստ առաջնոյն պէտք է նկատել զիրենք իբր աշխատաւորք հանրային կրթութեան ծառայման, մանաւանդ արդի լուսաւորեալ դարուն մէջ։

Կայս. կամանոցի ծախուց վերատեսուչ և Օսմ. Ծերակոյտի անդամ Քեմալ փաշա որ բաւական ժամանակէ հետէ անկողնոյ կը ծառայէր, բոլորովին առողջանալով իւր պաշտօնին ձեռնարկած է։ Ն. Վսեմութիւնն իւր բնակութիւնը Իւսկիւտարի ամարանոցը փոխադրած է։

Հանեայէն մայիս 19/31 թուով կը գրեն առ Մեսաժէ Օրիան։

Ռուսական Տիմիտրի Տօնսքոյ մարտանաւն ուր կը գտնուի Քազնաքօֆ ծովակալն, այս կիրակի օր Լէմնոս կղզին գնաց ընդ առաջ ծովային նախարար Չէսթաքօֆ ծովակալին։ Անգղ. Բէլէրօֆըն մարտանաւն Սուտա եկաւ յաջորդել Թէտիսին, որ յոնական ջուրերը գնաց Էտիմպուրկի դուքսին նաւատորմին միանալու։ Իսկ իտալական Վէզուվիօ մարտանաւն ուր կը գտնուի մինչ Աթէնքի իտալական դեսպան Քիւրթօրասի մարքիզը, Սուտայի ծովախորշը կը գտնուի աւստրիական Բէլէօ գրահաւորին հետ։

Հանրային առողջութեան համար մեր քաղաքապետութեան անփութութիւնն անհաւատալի թուելու աստիճան սաստիկ է։ Ամեն կերպ աղտեղութիւնք տանց պատուհաններէն քաղաքին գլխաւոր փողոցները կը նետուին և օրերով կը մնան, ապականելով օդը, առանց մէկուն մտքէն անցնելու մաքրել զայնս։ Բազմաթիւ հիւանդոտ կենդանիք կը շրջին փողոցներուն մէջ սպառնալով կատաղութիւն ծաւալել ի մեզ, մանաւանդ տարւոյս այս եղանակին մէջ։ Եթէ օտարական մը Հանեա այցելէ, պիտի կարծէ թէ վայրենեաց մէջ կ'ապրինք։ Եթէ թաղապետութիւնն անփոյթ կը մնայ, առողջապահական բժշկին պարտքն է խնամ տանիլ հանրային առողջութեան, մանաւանդ երբ հնտախտ տարածուած է յԵւրոպա։ Միանգամայն ուշադրութիւն կը հրաւիրենք կղզւոյս Կուսակալին՝ որ ինքն ալ բժիշկ մ'է։

Գերմանացի երեւելի գիտնական Գ. Սքլիէման անցեալ շաբթու աստ անցնելով Քանտիա գնաց խուզարկութիւններ կատարելու համար ի Կորթին և Կնօսօս։ Շաբաթ մը յետոյ Աթէնք գնաց ուստից Կրետէ պիտի վերադառնայ իւր խուզարկութիւնները շարունակելու։

Նախընթաց գիշեր, Բերա, Համալ-Պաշի փողոցը [illegible] անուն ոգելից ըմպելեաց վաճառատան հրկիզմամբ հետեւեալ վնասները կրած են ապահովագրական ընկերութիւնք։

Հրկիզեալ շէնքն ապահովագրուած էր ո՛չ թէ 3000 այլ 4000 ոսկւոյ, [illegible] ընկերութեան. իսկ կարասիք և վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքն ապահովագրուած էին 2000 ոսկւոյ, որոյ 1000ն յիշեալ ընկերութեան և 1000ը Ֆէնիքս ընկերութեան։ Վաճառատան կից գինետունն որ նոյնպէս այրած է, 700 ոսկւոյ վնաս մը կուտայ ապահովագրական Քօնքօրտիա ընկերութեան և 400 ոսկւոյ վնաս մը Սըն Ֆայր Օֆիս-ի որ ապահովագրած էր կարասիները։ Բաց աստի, Էքիթէպլ ընկերութիւնն եւս 150-200 ոսկւոյ վնաս մը կը կրէ [illegible] վերնայարկը բնակող վարձակալին կարասեաց հրկիզման պատճառաւ։

Ադր. Պոլսէն կը գրեն առ Լը Թիւրքի։

Դարձեալ մեծաքանակ ալիւր, կարագ և զանազան ուտելիքներ զրկուեցան Կ. Պոլսէն քաղաքիս զօրանոցաց։ Զօրաց առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է. հազիւ թէ հարիւրէն երկու կամ երեք հիւանդք կան, հիւանդանոցաց մէջ դարմանուող։ Քաղաքիս շրջակայ ամրութեանց շինութիւնք յառաջ կը տարուին փութով։ Կայս. երկրորդ զօրաբանակի Մուշիրն ամեն օր կ'այցելէ շինութիւններն և կը հսկէ աշխատութեանց վրայ։

Նախընթաց օր Վառնայէն մայրաքաղաքս հասան վաթսուն գաղթականք, որք Պրուսա զրկուեցան։

ՏՈՔԹՈՐ Գ. ՋՈՀՐԱՊ. օգնական բժիշկ Թաքսիմի ֆրանսական հիւանդանոցի և Նախկին ներքին բժիշկ Լիոնի և Սէնթ-Էթիէնի հիւանդանոցաց, ամեն օր կէսօրէն կը գտնուի Մէրհամէթճեան դեղարանը Պահչէ-Գափու, Պոլիս և ձրիաբար կը դարմանէ ափրոդիտեան և ջղային հիւանդութիւնները։ 7—7

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մէճմուայի Ախպար լրագրոյ խմբագիր Յովհաննէս էֆ. Թոլայեան ձեռնարկած է Քասիմիր տը Մոնթէբէնի ընտիր վէպերէ մին՝ ԷՖՄԷՔՃԻ ԽԱԹՈՒՆ անուն՝ թարգմանութեան, թուրքերէն լեզուաւ հայերէն տառերով։

Սոյն հետաքրքրաշարժ վէպը պիտի հրատարակուի տետր առ տետր և ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ վեց հատորէ։

Ամիսը 16 տետր պիտի հրատարակուի, իւրաքանչիւր տետրը ձեռքէ ծախուելով 20 փարայի։ Բաժանորդագրութիւնք եւս կ'ընդունուին, ամիսը հինգ ղրուշի. իսկ գաւառաց համար 6 ղրշ. թղթատարութեան ծախքն ալ մէջը։

Բաժանորդ գրուիլ փափագողք կրնան դիմել Մէճմուայի խմբագրատունը և լրագրավաճառաց։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ

ԱՍԷԼ ՔԻՕՐՏԷ ԻՄԶԱ ՍԱՀԻՊԼԷՐԻ
ԹԱՐԱՖԼԸՐՏԱՆ ԹԷՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆԱՆ

ԲԻԼԻՒԼ Է ՍԻՌՕ ՏԸ ՊԼԱՆՔԱՌ
ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՑՕ
ՍԻՆԱԲԻԶՄ ՌՈՒԿՕԼՕ
ԲՈՒՏՐԸ ՏԸ ՌՕԺԷ
ԷՆԺԷՔՍԻՕՆ ՊՌՕՎ

Նամ էճզալարըն Տէրսաատէթ էճզաճըլարըն պազըրը Թարաֆընտան Թագլիտ վէ հիլէլի օլարագ ֆիրուխթ օլուն. մագտա օլտուղու մէժմուրմըղ օլուպ, պունտան պէօյլէ պու մագուլէ ախզ ու իթա իլէ մէշղուլ օլանլարըն խամի ղազէթալար վասըթասը իլէ իլան վէ միւթէճասըրլէրինին հագգընտա տախի նիզամը տայիրէսինտէ իգամէի տավա օլունաճաղը պիլճիւմլէ էճզա թիճարլարը իլէ էճզախանէ սահիպլէրինէ իխթար օլունուր:

Բուքէլ էճզաճըլարընտան
ՊԼԱՆՔԱՐ ՎԷ ՔՈՒՄԲ.
Ժ. ՖԷՐՐԷ
Հ. ՖՈՒՐՆԻԷ ՎԷ ՔՈՒՄԲ.
Բ. ՌԻԿՕԼՕ » »

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԻՇԽԱՆԱՑ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ

Բարիզ, 4 յունիս.

Կը կարծուի թէ կառավարութիւնը պիտի պնդէ իւր ծրագրոյն վրայ, որ է անմիջապէս արտաքսել ուղղակի թեկնածուներն և ըստ կամս արտաքսել յետոյ միւս իշխաններն:

ՄՕՏԱԼՈՒՏ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ

Լոնտոն, 4 յունիս.

Իռլանտական ինքնօրինութեան ծրագրոյն վրայ քուէարկութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի: Որովհետեւ Խորհրդարանին լուծումն ստոյգ կը նկատուի, նոր ընտրութեանց համար պատրաստութիւնք սկսած են արդէն:

Հռոմ, 3 յունիս.

Վերջին 24 ժամուց մէջ, ի Վենետիկ 40 հոգի բռնուած են հնտախտէ և 26 հոգի մեռած են:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ պահանջի)	111
3 » » » (վճարելի)	110 5/8
3 » Բարիզի » (պահանջի)	22 72 1/2
3 » » » (վճարելի)	22 80

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի		17 4
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	17 4
Պօրսայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 1
Բարձրագոյն գին	»	17 3
Նուազագոյն »		17 3
Կէս օրին	»	17 3
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի	25 10
» 1860) » 1863) » 1872)	B. »	16 20
» 1865) » 1869) » 1873)	C. »	17 2

Ունիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկուն գոցուեցաւ	78 5
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	78 10
Կէս օրին	78 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	3 15
Գրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	6 10
Պանք տը Գօնս.	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	290
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	38 25
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի	»	62

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	88 4
Անգլիական ոսկի	»	110 30
Բօլ ինփէրիալ	»	90 20
Քրիմից	»	51 20
Ռուսիոյ թղթադրամ	»	9 14
» արծաթ	»	89
Ֆիօրին	»	8 30
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 2
Վեշլոց	»	102 30
Չինկնոց	»	102 20
Մեթալիք	»	98 30
Թաաֆիէ	»	16 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 5/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 3/16
» » » գոցուեցաւ	15 3/16
» » » Ա.	25 1/2
» » » Բ.	16
» » » Գ.	15 1/8
Օթոման 1871	72 1/2
Փոխառութիւն 1877	86
Պանք Օթոման	11 1/2
Ռուսական փոխառ. 1873	98 3/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	70 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	94 7/8
Տայրա Սանիէ	69 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	93 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 362

Վիեննա, 4 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 80 (*)
Օսմանեան երկաթուղի	18 50

Բարիզ, 4 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 82 1/2
» » 3 %	82 92 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 32 1/2
» » » գոցուեցաւ	15 35
» » Սէրի Բ.	16 50
» » Գ.	15 40
Օսմանեան երկաթուղի	37 12 1/2
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	541 25
Գրէտի Լիոնէ	525
» Ֆօնսիէ	1371 25
Բաժնեաման Լիոնի	1210
Սուէզի ջրանցք	2118 75
Ռուսական 5 % 1877ի	103 1/2
Իտալական Ռանթ	100 45
Եգիպտական միացեալ	356 25
Սպանիական (արտաքին)	59 1/4
Պրիօրիթէ Թիւրք	373 75
5% Հելլենական	295
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 27

ԽԱՒԱՐԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ՄԻ ՕՐԻՆԱԿ

Հազիւ աշխարհահռչակ Պաստէօր աւետեց ամբողջ մարդկութեանը, ամբողջ աշխարհին իր օգտաւէտ գիւտը՝ կատաղած կենդանիների թոյնի պատուաստով ջրվախութիւնից բժշկելը, — և ահա տգիտութիւնն ու խաւարամտութիւնը իրանց բազմատեսակ կերպարանքներով բարձրացնում են արդէն իրանց տգեղ գլուխները:

Խաւարամիտների յանդգնութիւնը, ինչպէս ամեն հարցի վճռելու մէջ, այնպէս էլ այս հարցում, — անսահման է:

Միայն վերացական գաղափարների մասին բանակռուի մէջ յանդուգն տգիտութիւնն ու խաւարամտութիւնը կարող են միշտ աւելի աջողութիւն ունենալ, միջոց ունենալով անզարգացած մարդկանց համար աւելի պակաս շօշափելի վերացական հարցերում վարագուրվել անմիտ ճռճռան ֆրազներով, խաբել միամիտներին ոլոր մոլոր փիլիսոփայութիւններով և իմաստակութեամբ, շողոքորթելով ամբոխի վնասակար բնազդներին և անձնուէր պաշտպան հանդիսանալով տգէտ ամբոխի համար սիրելի անշարժութեան ու նրա համար թանկագին հնացած աւանդութիւնների, — բայց դրական, ճիշդ գիտութեան հարցերի մէջ, ինչպէս, օրինակ, բժշկականութիւնն է, բաղդաւորաբար, նրանց համար աւելի դժուար է լինում ժողովրդի միամտութեան հետ նոյն խաղը խաղալու: Ճիշդ գիտութեան ասպարիզում, բաղդաւորաբար աւելի հեշտ է լինում խաւարամտութեան անհաշտ թշնամիների համար պոկել ինքնահաւան և շարլատան խաւարամտութեան երեսից նրա իմաստութեան կեղծ դիմակը:

Հազիւ յայտնուեցաւ Պաստէօրի գիւտը, — և ահա մի որ և է գաւառական թերթ յայտնում է որ իրանց նահանգի գիւղացիներին արդէն վաղուց յայտնի է ժողովրդական հաստատ միջոցը կենդանիներու կատաղութիւնից բժշկելու: Անցնում է մի քանի օր, — և մի որ և է այլ գաւառական թերթ նոյնն է յայտնում իր գաւառի, իր նահանգի վերաբերմամբ . . . Եւ յանկարծ ամեն տեղ, ամեն ծակ ու ծուկերում յայտնվում, լոյս աշխարհ են գալիս, ինքնուրոյն, սեփական տնաբոյծ Պաստէօրներ . . .

Մէկը բժշկում է ջրվախութիւնից, խմացնելով հիւանդին կովի կաթ, որի մէջ կաթեցնում է կատաղած շան արիւնի մի քանի կաթիլներ, միւսը մի ինչ որ փոշիացրած միջատը թէյի պէս եփ տալով ու հիւանդին խմացնելով, և ն: Այդ տեսակ միջոցներ անթիւ ու անհամար են. ինչի՞ չը յիշել և այնպիսի ժողովրդական միջոցներ, ինչպէս, օրինակ, հմայութիւններ, կամ կատաղած շան լեշը, որը կծել էր մարդուն, կէս անելը և ստիպել հիւանդին վրայից եօթն անգամ թռչել ևայլն:

Ի հարկէ Պաստէօրի փառաւոր գիւտը, որ հետեւանք է այդ մեծ գիտնականի տարիների, գուցէ ամբողջ կեանքի ընթացքում արած դրական՝ յամառ, անխոնջ ուսումնական հետազօտութիւնների ու ճիշդ փորձերի, մի գիւտ որ և դրեց նրան արդէն կենդանութեան ժամանակ, անմահների և մարդկութեան բարերարների շարքում, կարօտ չէ մեր փաստաբանութեան, — բայց մեր ընթերցող հասարակութեան տգէտ, խաւար մեծամասնութիւնը, որ ամեն տպուած խօսքը, նոյն իսկ կատարեալ տգիտութեան արտադրութիւնը, մի տեսակ անսխալականութիւն, սրբութիւն է համարում, վտանգաւոր մոլորութիւնից հանելու համար, իր պատիւը ճանաչող և իր կոչումը գնահատող մամուլը պարտաւոր է ձայն բարձրացնել խաւարամիտ և տգէտ մամուլի դէմ, որ ամեն հարցի մէջ իրան յատուկ աներեւակայելի ու անսահման յանդգնութեամբ, համարձակվում է ձախ ձեռքով գրած մի երկու տողով վայր գցել ամեն հեղինակութիւն, ուրեմն վայր իջեցնել և Պաստէօրի պէս գիտնականին, իր փառքի պատուանդանից, յայտնելով առանց ամաչելու, առանց կարմրելու, թէ «այս ինչ գիւղում այս ինչ ժողովրդական հէքիմը վաղուց է արդէն ամենայն աջողութեամբ է բժշկում շան կատաղութիւնից, խմացնելով հիւանդին [illegible] սաված չորացրած, փոշիացրած ու եփ տուած միջատը», միևնոյն ժամանակ մէջ բերելով, խօսքը հաստատելու համար, այն մարդկանց անունները անգամ, որոնց իբր թէ բժշկել է յիշեալ հէքիմը. «Նա բժշկել է Փուրգօնչի Դարչօին, Հացթունս Սաքօյին, Շխինանց Վանօյին, բաղկալ Թումին ևայլն . . .»

Եւ այդ բաւական չէ. այդ [illegible] հաստատելու համար, ինքնահաւան տգիտութիւնն ու մարմնացած խաւարամտութիւնը խմբագրի կերպարանքով ու նրա գրչով մի [illegible] յօդուած էլ է նուիրում այդ իբր թէ նոր գիւտերին, իրան այն պատիւն տալով որ յանդգնում է նոյն իսկ տեղական [illegible] առաւելութիւններն անգամ ցոյց տալ:

Բայց կարծում էք այդ տեսակ միտք ապացուցանելու համար որ և է փաստ է բերվում, — ոչ: «Ի՞նչ հարկաւոր է Փարիզ գնալ, ասում են յանդուգն խաւարամիտները, երբ մեր երկրումն էլ աջողութեամբ բժշկում են նոյն հիւանդութիւնը . . . ամեն մարդ հօ՞ նիւթական միջոց չունի Փարիզ գնալու համար, իսկ Փարիզ գնալը թանգ արժէ, այն ինչ մեր տեղական դեղերով բժշկվելը և աժան է և այն առաւելութիւնն էլ ունի որ այդ բժշկութիւնը աւելի շուտ էլ է կատարվում . . .»:

Եւ ահա տարիների ընթացքում խաւարամիտ տարրը որ ղեկավարում է մեր մամուլը, ամեն հարցերը այս սանձարձակ ձեւով է վճռում, այդպիսով մոլորեցնելով ու անբարոյականացնելով ժողովուրդը:

Իսկ մեր ընթերցող տգէտ դասը այդ բոլորը կարդում է, այդ բոլոր անմտութիւնները կուլ է տալիս: Ահա ձեզ, ուրեմն, մի նմուշ, թէ ինչպէս են վճռում և տարիների ընթացքում վճռուելիս են եղել մեր ամենանշանաւոր հասարակական հարցերը մեր խաւարամիտ և իր հրէշաւոր տգիտութեան մէջ վերին աստիճանի ինքնահաւան հանդիսացող մամուլի ձեռքով, որ յանդգնում է ներկայանալ հասարակաց կարծիքի առջեւ, որպէս նրան առաջնորդող, նրան ուղղութիւն տուող, նրան ղեկավարող, նրան դէպի բարին տանող բարոյական ոյժ: Գ. Ա.

(Մշակ)

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՎԱՆ, 6 մայիս,

Կատակերգութենէ վերջն ողբերգութիւն: Թատերգութեանց մէջ անսովոր է դա, մինչ մեր հռչակաւոր փորձահացի խնդրոյն մէջ ճշդիւ նոյն բանը տեղի ունեցաւ: Հակառակ խնդրոյն ի սկզբան ընծայած ծաղր ու կատականաց, խնդիրն ստացաւ հետզհետէ լուրջ, ծանր և ի վերջոյ ողբերգական վիճակ մը:

Պատժական ատեանը տուաւ իւր վճիռն: Հաստատուեցաւ որ Գեր. Պօղոս Սրբազան Թուրք կախարդի մը փորձահաց չինել տալով, Ս. Նշան եկեղեցւոյ տանեաց վրայ իւր սպասաւորաց ձեռամբ կերցուցած է 17 կասկածելի անձանց: Արդէն մօտ 40 անձանց տրուած վկայութեան նայելով, դատարանը չէր կրնար այլ կերպ վճռել: Պատժական ատենի վճիռն հաղորդուած է Դատական Նախարարութեան ի Կ. Պոլիս, յորմէ հրահանգ կ՚սպասուի:

Տեղապահ Սրբազանի կուսակիցք իմանալով տրուած վճիռն հանրագիր մը ստորագրել տալով հեռագրեցին Դատական նախարարութեան և ի Պատրիարքարան, ըստ տրուած տեղեկութեանց խնդրելով որ խնդիրը քննուի Վանայ նահանգի Դատական քննիչի շրջանակէն դուրս ուէ կուսակալութեան դատարանի առաջը, զի Վանայ դատական պաշտօնեայք և ի մասնաւորի ընդհանուր դատախազը թշնամի են եղեր Ն. Սրբազնութեան:

Ընդհակառակն Պօղոս Սրբազանի հակառակ կուսակցութիւնն ապրիլ 29ին հետեւեալ հեռագիրն ուղղեց ի Պատրիարքարան, պատճէնն ուղղելով Արեւելք ևայլն լրագրաց.

«Պօղոս եպիսկոպոսի բազմիցս բողոքուած և [illegible] կախարդական փորձահացի գայթակղելի խնդիրն, եթէ այսուհետեւ ալ Պատրիարքարանէդ ուշադրութեան չառնուի, պատրաստ ենք Վարչութեանդ ներկայանալով ապացուցանել, նաև նորա վերջին պաշտօնամիջոցին ըրած շատ մը յանցանքները. [illegible], ծախք անիրաւ կողմ տանելու պայմանաւ երկուստեք ընդ երաշխաւորութեամբ տեղդ հրաւիրեցէք կամ քննիչ մը խրկեցէք կամ ուրիշ անմիջական տնօրէնութիւն մը վերջին անգամիս յանուն արդարութեան կը խնդրեմք:»

Իսկ Պատրիարքարանէն, մինչեւ ցարդ տեղացած բողոքներուն, պատասխան մ՚առնուած չէ: Եթէ Կեդր. Վարչութիւնն ընդ փոյթ տնօրէնութիւն մը ընելու յապաղի տակաւին, կը վախցուի որ յուզումն աւելի սաստկանայ և թերեւս երկուստեք ծայրայեղ միջոցներու դիմուի: Կիրքերն այնչափ սաստիկ լարուած են որ Գեր. Տեղապահ Սրբազանի ի Լիմ կղզին քաշուելով միայն կրնայ աւելի մեծագոյն չարեաց առաջքն առնուիլ. զայս կ՚ըսպասենք Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Կեդր. Վարչութեան իմաստութենէն, ի շահ նոյն իսկ Գեր. Պօղոս Սրբազանի և երկրին անդորրութեան:

—Երկու շաբաթ առաջ Արճէշէն աստ բերուելով բանտարկուեցաւ Պ. Գէորգ Շերենց, Նոր-Դար լրագրի թղթակիցը: Պ. Շերենց ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի Ռուսաստանէն վերադարձած ժամանակ ձերբակալուելով բանտարկուեցաւ, իւր թղթերը քննուեցան, և երկու ամիս մօտ բանտ մնալէ յետոյ արձակուելով, տրոց հաւաքչութեան պաշտօնով ղրկուեցաւ յԱրճէշ: Այժմ իւր թղթոց վերաքննութիւնը պատճառ եղած է իւր վերստին ձերբակալման: Այս պարոնը նախորդ տարին բանտէն արձակուելէ յետոյ, Առաջն. Տեղապահ Գեր. Պօղոս Սրբազանի վրայ գովեստներ գրած էր Նոր-Դարի մէջ:

—Գեր. Պօղոս Սրբազան տակաւին հիւանդ է: Վերջին շաբթուն իւր հիւանդութիւնն աւելի ծանրացած է:

—Կարնոյ ամրութեանց շինութեան համար տեղէս գործաւորներ ուզուած լինելով, քաղաքիս իւրաքանչիւր թաղն ինքնայօժար մի մի գործաւոր նուիրեց, որք ի մօտոյ մեկնելով ի Կարին, մինչև հարկ եղած ժամանակը պիտի աշխատին անդ:

ՇԱՀԷՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, մայիս 2

Ինչպէս ծանօթ է ամենուն որ լրագիր կ՚ընթեռնուն, Դրամագլխոյ և Աշխատութեան մէջտեղ կռիւն երթալով կը սաստկանայ քաղաքակիրթ աշխարհի ամեն կողմն, և ընկերական ու տնտեսական մեծ խնդիրն հետզհետէ կ՚առնու ահեղ եւ սպառնալից երեւոյթ: Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ մանաւանդ այս տարի գործաւորաց շարժումները մեծ և ընդհանուր են: Կը թուի թէ մօտ է ժամանակն երբ գործաւորք իրենց զօրաւոր կազմակերպութիւններով կարող պիտի ըլլան եթէ ոչ վերջնապէս լուծել խնդիրն, գէթ հասկցնել դրամատիրաց թէ այսուհետեւ պիտի չկրնան վերջինք ընել մեծամեծ շահեր առանց արդար մասն և բաժին հանելու անոնց որ գլխաւոր արտադրիչք են հարստութեան: Այս երկրին մէջ այժմ տարափոխիկ ախտ մը ճարակած է գործաւորաց մէջտեղ, գործարանատէրերու և ընկերութիւններու դէմ ոտք ելնել ու բողոքել գործադուլ ընելով: Այլ և այլ նահանգներու մէջ հարիւրաւոր գործարաններու գործաւորք, մեծ քաղաքներու փողոցներու կառաց վարիչք, և զօրաւոր ընկերութեանց վերաբերեալ երկաթուղեաց գծերու վրայ աշխատող հազարաւոր մարդիկ մօտերս իրարու ետեւէ գործադուլ ըրին պահանջելով յաւելում իրենց օրական վարձերուն և կարճեցումն աշխատութեան երկար ժամերու: Ոչ սակաւք ի նոցանէ որ գործադուլ ըրին՝ հասան իրենց նպատակին, և այլք տակաւին ոգի ի բռին կը կռուին հարուստ ընկերութիւններու և երկաթուղեաց թագաւորներու դէմ: Բոլոր երկրին մէջ այժմ չկայ ուրիշ խնդիր որ այնչափ ուշադրութիւն գրաւէ որչափ գործաւորաց դասն, Դրամագլխոյ և Աշխատութեան խնդիրը: Միացեալ Նահանգաց մէջ հրատարակուած հազարաւոր լրագրաց էջերը մեծաւ մասամբ գրեթէ ամեն օր լի են գործադուլներու և գործաւորաց ու դրամատիրաց մէջ տեղ կռիւներու ընդարձակ նկարագրութիւններով, այս մասին խմբագրական դիտողութիւններով և երեւելի անձանց կողմանէ հաղորդուած տեսութիւններով: Ամերիկացիք՝ որ արդէն իբրեւ լրագիր ընթերցողներ կը գերազանցեն որ և իցէ ժողովուրդ, այս օրերս մասնաւոր հետաքրքրութեամբ կ՚ընթեռնուն լրագիրներ և երեքտասանամեայ պատանեկէն սկսեալ մինչեւ ութսունամեայ ծերունին կ՚ուսումնասիրեն օրուան ընկերական խնդիրը, կը քննադատեն լրագրական յօդուածները, շատերը կը պաշտպանեն գործաւորաց դատը, սակաւք ոմանք կը բռնեն դրամատիրաց կողմն և չափազանց կը համարին գործաւորաց պահանջումները:

Գործադուլ ընելու սխալը ճարակած է այնպիսի կարգերու մէջ իսկ որ պատճառ չունին, կամ նուազագոյն պատճառ ունին գանգատելու իրենց վիճակէն, և պահանջելու թեթեւացումն այնպիսի աշխատութեանց զորս պարտ էին յանձն առնուլ սիրով հաճութեամբ: Պօստոն քաղաքին մէջ, որ առաջնորդ է Ամերիկայի մէջ ամեն խոհական և երբեմն յիմարական շարժումներու և յեղափոխութիւններու, մօտերս հասարակ դպրոցներէ ոմանց աշակերտք յեղափոխութեան դրօշ պարզեցին, և խումբ խումբ պտտեցան փողոցները պահանջելով որ դպրոցական աշխատութեան և դասերու ժամերը կարճեցուին, և ջանացին բռնի զօրութեամբ արգելուլ դպրոց երթալէ իրենց ընկերներէն զանոնք որ չէին միաբաներ իրենց հետ:

Երէկ և նախընթաց օրը Շիգակոյի մէջ իբր 40,000 գործաւորք, և այլ տեղերու մէջ ուրիշ բազմաթիւ գործաւորք միաբանած են, և ժողովներ ու այլ ցոյցեր կ՚ընեն պահանջելու որ ութ ժամու աշխատութիւն բաւական համարուի գործաւորաց, և չնուազեցուի անոնց այժմու օրական վարձերն: Դիւրին չէ այժմէն գուշակել թէ ինչ պիտի ըլլայ հետեւանքն այս մեծ շարժման: Շաբաթ օրը բազմաթիւ գործարաններ փակուած մնացին Շիգակոյի մէջ, եւ գործաւորք հազարներով պտըտեցան փողոցներն ի ձայն նուագաց ու կրելով գերմանական, ամերիկեան և յեղափոխական դրօշներ, և յորդորելով զայլ գործաւորս միաբանիլ իրենց հետ:

Երէկ երեկոյ Նիւ Եորքի և Պրուքլինի գործաւորք մեծ ժողով ըրին Նիւ Եորքի Իւնիըն Սքուէյր կոչուած հրապարակը յայտարարելու թէ հաստատուն կերպով որոշած են պահանջել գործի տէրերէ տալ իրենց աւելի ժամանակ անցունելու իրենց ընտանեաց հետ: Ժողովոյ ժամանակ որոշուած էր ժամն 8 յետ միջօրէի, բայց նախ քան արեւուն մարը մտնելը անչուշտ գործաւորք և գործաւորական ընկերութեանց պատգամաւորք եկան լեցուեցան հրապարակը: Որպէս զի անկարգութիւն տեղի չունենար, քաղաքին ոստիկանութիւնը նախազգուշութեան միջոցներ ձեռք առած և հարիւրաւոր ոստիկաններ դրած էր հրապարակին այլ և այլ կողմերը: Հրապարակին ամեն կողմն իբր քառորդ մղոնի երկայնութեամբ ճամբաներուն երկու կողմերը հազարաւոր հանդիսատեսք կեցած էին դիտելու գործաւորաց մեծ թափորը: Շփոթութեան և անկարգութեան նշան չտեսնուեցաւ, բազմութիւնն հանդարտ էր, և գործաւորաց խումբեր ջահերով, դրօշներով և ոմանք նուագերգութեամբ եկան անցան Հուրրա գոչելով: Հրապարակին հարաւային կողմն երկու տախտակամածներ կանգնուած էին իբրեւ բեմ որոց վրայ չորս տեղ շարունակ կ՚ատենախօսէին այլ եւ այլ մարդիկ որ գործաւորաց դասերէն էին, կամ ջերմ համակիր անոնց դատին: 15-20,000 գործաւորք թափորին մասնակից էին: Դրօշներն էին ընդհանրապէս ամերիկեան դրօշներ, բայց խումբերէն ոմանք, ծայրայեղք կամ յեղափոխական ընկերականք, ունէին բոլորովին կարմիր դրօշներ: Ամեն խումբ կը կրէր քառակուսի տախտակներու եւ սնտուկներու վրայ արձանագրութիւն յայտարարող թէ խումբը գործաւորաց ո՛ր դասուն կը վերաբերէր, եւ ի՛նչ էր անոր պահանջումը: Խումբերու ետեւէն կամ մէջ տեղէն կուգային յատուկ կառքեր որոց վրայէն [illegible] պայծառ լոյս կը սփռուէր իւրաքանչիւր խումբի բոլոր մարդոց վրայ: Երբ իւրաքանչիւր խումբ կը մօտենար բեմերու որոց վրայ էին ատենախօսք, պահ մը կանգ կ՚առնուր մտիկ ընելու ատենաբանութիւններն, և հուրրաներու ձայներով և ծափահարութիւններով կը լնուր օդը: Բեմերուն մօտ փողոցի կանթեղներն աղօտ կը վառէին, և այս մեծ զայրոյթ պատճառեց գործաւորաց որոցմէ ոմանք գոչեցին. «Եթէ այս գումարումն ըլլար քաղաքական ժողով և ոչ գործաւորաց գումարումն, քաղաքին իշխանութիւնք բոլոր լոյսերը շատ աւելի պայծառութեամբ վառել կուտային:»

Ատենաբանութիւնք սկսան որոշեալ ժամէն կանուխ, և իւրաքանչիւր դասու կողմանէ տարբեր անձինք խօսեցան: Ներկարարաց ատենաբանն սկսաւ նախ այսպէս. «Այս ընդարձակ երկրին ամեն կողմն բնութիւնն ամեն բան ըրած է ժողովուրդն երջանիկ և գոհ ապրեցունելու, այսու հանդերձ գործաւորք ամեն տեղ ի նանիր կը խնդրեն համեստ վարձատրութիւն իրենց ճգանց և վաստակոց, վասն զի [illegible] կողոպտիչ դրամատէրք գոհ չեն իրենց դրամագլխոյն արդար և չափաւոր շահ միայն ընդունելով: Կը թուի թէ այս մարդիկ կը կարծեն թէ գործաւորք ստեղծուած են դրամատիրաց քսակը միայն լեցունելու համար: Անկախութեան յայտարարութիւնն, որ հիմն է մեր կառավարութեան, կ՚երաշխաւորէ ամեն մարդու հաւասար իրաւունք և հաւասար պատեհութիւն: Մեր բոլոր փափաքն այն է որ հաւասար պատեհութիւն տրուի ամենեցուն որ կ՚ուզեն գործել: Եթէ մենք կարենանք տալ աշխատող մարդոց իրենց իրաւունքները՝ պիտի կատարենք աւելի քան զոր արուեստ, գիտութիւն և քաղաքակրթութիւն կրնան կատարել:» Ատենաբանը քննադատեց Նիւ-Եորքի քաղաքային իշխանութեանց և դատաւորներէն ոմանց ընթացքն դէպի գործաւորաց դասն, և ըսաւ թէ ներկայ պարագայից մէջ գործաւորաց վիճակը վատթարագոյն է քան գերեաց վիճակը: Ուրիշ ատենաբան մ՚ըսաւ. «Շատ տարիներէ ի վեր ոչ մի դէպք այնչափ մեծ նշանակութիւն ունեցած է որչափ պիտի ունենայ այս փառաւոր ցոյցը: Այս ցոյցը սոսկմամբ պիտի լեցունէ սիրտերն այն անձանց որ երկրին շահերն և գործերն իրենց մենավաճառութիւն ըրած են: Եթէ շարունակենք ընթանալ այն շաւղին մէջ զոր ընտրած ենք՝ անտարակոյս պիտի յաջողինք: Մեր դատն արդար է, և բանէ մը վախնալու չենք ցորչափ օրինաց շրջանէն դուրս չենք ելներ:»

Ուրիշ ատենաբան մ՚այսպէս խօսեցաւ. «Այս շարժման նպատակը չէ երեւակայական կամ ցնորական, այլ անմիջական եւ գործնական: Մենք ցուցուցինք թէ ինչ փափաք ունինք ութ ժամու միայն աշխատութիւն պահանջելու, և ոչ ոք կրնայ հերքել մեր փաստերը . . . : Վա՜յ, վա՜յ անոնց որ կը կռուին ընդդէմ իրաւանց: Վա՜յ կաշառակեր դատաւորաց որ ոտնակոխ կ՚ընեն օրէնքը, վա՜յ ոստիկանաց որ կը պատերազմին իրենց եղբարց դէմ: «Ահաւոր են իրաւունք», ըսաւ Միրապօ առ Լուդովիկոս ԺԴ., վա՜յ անոր որ կը կենայ իրաւանց ճամբուն վրայ ի՛նչ համազգեստ ալ կրէ նա: Կը ղրկենք մեր ողջոյնն մեր եղբարց ի Շիգակօ, ուր այս գիշեր 100,000 հոգի կը կանգնին ախոյեան ազատութեան: Շիգակօ յառաջադէմ է քան զՆիւ-Եորք. մեզ կուտայ դաս: Կը ղրկենք մեր ողջոյնն առ Ուաշինկթօն որ է նոյնպէս յառաջադէմ քան զՆիւ-Եորք: Փա՛ռք Պօստընի, Պալթիմօրի, Սէն Լուիսի, որոց հազարաւոր վաստակաբեկ գործաւորք երկուշաբթի պիտի ունենան աշխատութեան կարճագոյն ժամեր: Փա՛ռք միլիոնաւոր գործաւորաց որ քսան և չորս ժամէն պիտի ընդունին 8 ժամու դրութիւնը: Ի վեր քան զամենայն փա՛ռք Գերմանիացւոց որ այս շարժման կարապետներն եղան: Վերջին անգամ, հինգ տարի առաջ, այս հրապարակին վրայ խօսեցայ քով ունենալով զՄիքայէլ Տէյվիդ, մեծագոյնն յիրլանտացիս: Այն ատեն Իրլանտայի հորիզոնն էր մութ, թուխ ամպեր կախուած էին երկրին վրայ . . . : Իրլանտացւոց լաւագոյն որդիք էին ի բանտի, եւ այլք խոյս կուտային Վիքթօրիայի սեղեխներուն ձեռքէն: Այն ատենէն ի վեր ի՛նչ փոփոխութիւն: Այժմ Կլատստըն կը ջատագովէ Անգղիոյ Խորհրդարանին մէջ ինչ որ այն ատեն կը պահանջէր Միքայէլ Տէյվիդ: Իրլանտական ազատութեան արշալոյսը ծագած է . . . : Այսօր Նիւ-Եորքի մէջ մեզ համար մութ օր է. հարստահարութիւն կը ճնշէ զմեզ այսօր ինչպէս այն ատեն զԻրլանտա, բայց վաղը պիտի տեսնենք փոփոխութիւն մը փառաւոր և պայծառ:»

Ուրիշ ատենաբան մը խօսեցաւ այսպէս. «Այս երեկոյ երբ հոս եկայ, լսեցի թէ ոստիկանաց ամբոխներ իրենց ցուպերով պաշարած են զմեզ: Հրապարակին չուրջը բոլոր տուները լի են այս ոստիկաններով եւ անոնց զէնքերով: Ո՞վ էք դուք որ այսպէս շրջապատուիք ոստիկաններով: Միթէ դուք չէ՞ք քաղաքացիք այս երկրին: Ո՛չ ապաքէն այս մարդոց ամսականները կը հատուցուին ձեր քրտնաթոր աշխատութեամբ ստացած դրամէն: Դրամատէրք և այլ աւազակք որչափ կանուխ մերկանան ազատութեան դիմակը, նոյնչափ կանուխ պիտի առնենք մենք ճշմարիտ ազատութեան դրօշը . . . : Ամեն օր բանտ կը տարուին մարդիկ սա գերագոյն պատճառաւ միայն որ կը վերաբերին մեր միութեանց: Պիտի ցուցնենք այն մարդոց որ մեր եղբարց բանտարկութեան պատճառ կ՚ըլլան, թէ այս գործը չըլլար: Չեն յարգեր օրէնքը, այլ կը ծռեն օրէնքն ըստ կամս իւրեանց: Եթէ անոնք կրնան ընել զայս, մենք եւս պիտի կոխոտենք անոնց օրէնքներն:» Այսպէս մինչեւ տասն ու կէս ատենաբանութիւններ եղան, և ամբոխը ցրուեցաւ առանց անկարգութեան:

* * *

Աւասիկ վաղը Ազգ. Սահմանադրութեան հանդիսավայրն երթեւեկող կառախմբոց ժամանակացոյցը.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԹ. — Առաւօտ Սիրքէճիէն հանդիսավայր

Ըստ Եւրոպ. ժամ	Րոպէ		Ըստ Տճկց. ժամ	Րոպէ
6	30	Գում գաբու, Եէնի գաբու Սամաթիա, Եէտի գուլէ	10	50
6	58	Գում գաբու, Եէտի գուլէ	11	18
7	22	» »	11	42
8	40	Գում գաբու, Եէնի գաբու Սամաթիա, Եէտի գուլէ	1	
10	20	» »	2	40
11	22	» »	3	42

ԴԱՐՁ. — Երեկոյ Եէտի-Գուլէէն

Ժամն 5.46էն մինչեւ 11.34 տասն երեք շոգեկառք կայ Եէտի-Գուլէէն Սիրքէճի երթալու համար. ըսել է ամեն կէս ժամու անգամ մը կառախումբ կը մեկնի Եէտի-Գուլէէն դէպ ի Սիրքէճի:

ԱԶԴ. — Վերոյիշեալ 6 կառախումբերէն զատ 18 կառախումբ եւս կայ, որք Սիրքէճիէն կ՚ելնեն և մինչև Եէտի-Գուլէ կ՚երթան, իսկ Հանդիսավայր ոչ:

ՏՈՔԹԼՕՐ ՄԻՆԷՃԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ իւր բնակութիւնը փոխադրած է ի Գատը-Գիւղ, Մօտա-Ճատտէսի, Զարըֆճը Մահալլէսի անկիւնը թիւ 11 տան մէջ, ուր ամեն առաւօտ իրեն դիմող հիւանդները պիտի ընդունի և երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ ձրիապէս պիտի դարմանէ:

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, [illegible] և ցամաքային ապահովութեանց

12 և 13, Զինէլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ, պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ:

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատապէս կապուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Ֆր. 15.000.000
Դրմգլխ. շրջաբերութ. հանուած	7.500.000
Պահեստի դրամագլուխ	775.000
Պահեստ ստանձնեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար	1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռեասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ՚ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղւով եւ ներածեալ կամ արտածեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար:

Ընկերութիւնը նաև մասնակից է «ԱՐԺԷՔԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Union pour l'Assurance de Valeurs

և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մ՚ունին, յանձն կ՚առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժէթուղթ, կտրոն, պանքնոտ, գոհարեղէն եւն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ:

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ:

Ընկերութեան Վարչական խորհրդոյ անդամք են.

Թ. Էրբհարտ, նախագահ Վարկի Հռենական Պանքային
Ֆ. Էնկէլհարտ, նախագահ
Շ. Ֆոնք, տնօրէն Վարկի Հռեն. Պանք.
Ս. Հարտուէնսիս, հիւպատոս Հոլանտայի.
Տր. Ֆ. Հէխդ, տնօրէն Հռեն. Գրաւի Պանք.
Շարլ Ռայս, հիւպատոս
Ֆ. Սիբիօ, երեսփ. Գերմ. դեր-նախագհ.
Տր. Ք. Շգայնըր, նախագահ Վիւրթէմպերկի Ֆերայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը: Պայմաններն և գներն յոյժ չափաւոր:

Գործակալ-[illegible], Հ. Օպէս, փորձագէտ Վերիդասի ծովային գործոց գրասենեակին, Սարըճըլը խան, 6, Կալաթա:

Ընդհանուր Գործակատար
Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վճարներն 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերյիշեալ երեք Ընկերութեանց:

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տէրսաատէթ վէ ճիվարը իլէ իքինճի օրտուի հիւմայուն մէրքէզ վէ մէվգիինտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչիւն մուգթազի լաճմըն միւպայեասը խուսուսը մէվգի միւնագասայա գօնուլմուշտուր, իթայէ թալիպ օլան վէ շէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին իշպու մայըսը րումինին նիհայէթինէ գատար հէր կիւն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

22 մայիս 1886

2—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէրշէմպէ պազար, Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)
ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶՄԻՆԵՆԵՐ
ԲԵԴՐՈԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ
Քրիսթօֆլէ ոսկերչական գործեր
ԴԱՆԱԿՆԵՐ
ԱՐՏԷ ՊՋԻ ԿԱՆԵՐ

Ջրհանք, Հրշէջ գործատար մեքենայներ — Ռուսթուրեան Գործիներ Ուագոնի, շատրուաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տատանոցք-կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Սառուցի գործիներ, Սառցամաններ, Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ, Գինւոյ մամուլներ — Տուղ, Լօգարան, Լոկապ, Ծորակներ, Խցադիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

ՑԱՄՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
Ի Սկիւտար (Դօլմաճէ)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մում-Հանէ, Լոյս խան, 2:

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Պօլիս Քէօփրիւ պաշը Թիւ 77

Չափաւոր գնով և արագապէս կը գործադրուին եկած դեղագիրները

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷից
Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Եէնի ճամի ճատտէսի Թիւ 26

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՍՈՒԼՖԱԹՕ, ՃԿԱՆ ԻՒՂ ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՔԻՆԱ ՔԱԼԻՍԱՅԱԹԷԻ
Մ. ՊԵՅԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յոյժ ախորժահամ բուժական ըմպելիքը ընդարձակ գործածութեան մը առած է քիչ տարիներու մէջ իւր անսխալ կազդուրիչ ներգործութեան շնորհիւն, որ տկար, գժգոյն և ընդհանուր առմամբ վատառողջ կազմութեանց ապաքինութեան ազդուագոյն միջոցն է:

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կամուրջին գլուխ Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը թիւ 77. կը գտնուի նաև այլ դեղարաններու մէջ:

Կը յանձնարարուի մանաւանդ զգուշանալ կեղծ շինուածներէն:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՑ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԻՐԱՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԵՆՔ

ԹՈՒՂԹԵՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՈՎԵՆԻ
ՉՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԻՔՆԵՐԷՆ

DVM

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՆՇԱՆ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԵԼԱԹԻՆՕ-ՊՐՈՄԻՒՐՈՎ

Կեդրոնատեղի. ԷՏՈՒԱՐ ԾԱՆՆԻ, Դեղավաճառ,
Ընդհանուր գործակատար Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար,
Հորասճի խան, Պոլիս, Մըսըր Չարշի մօտ:

Նոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին լուսանկարչութեան ամէն պիտոյքները:

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Պարտիք գործածել միայն

JOB

կամ բնաւ չծխել
ԺԱՆ ՊԱՐՏՈՒ
Ստորագրութիւն
Jn Bardou
և այս նշանն միայն կը շինէ

ՔԷՄՄԷՐԻԽ ՄՍԵՂԷՆ ՊԵՊԹՈՆ

ՈՒՏԵՍՏ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ախորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազգու դարման է ստամոքսի տկարութեանց ենթակայ հիւանդաց համար:

ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԳԻՐ. Ոսկեայ մետալ 1885 ի Անվերսայի համաշխարհային Ցուցահանդէսին մէջ:

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանները

Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Ծաննի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Քիւչիւքեան եղբ. »

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ, ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Ամենազգու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք:

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով:

Վիալի Գինին ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինման, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժաթափութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր կը տառապին մեր օրերս:

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 169:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹ

ԿԱՆՈՆԱՁԱՅՆ (FER BRAVAIS) ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենազօրաւորն է. որը մի քանի կաթիլով, քիչ ժամանակի մէջ առողջութիւնն կը վերահաստատէ:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹԻՆ գործածութիւնն ոչ ջղաձգութիւն, ոչ ստամոքսի յոգնութիւն, ոչ թանչք և ոչ պնդութիւն կը պատճառէ:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ինքնին համ ու հոտ չունի և չփոխեր ալ ոչ գինւոյն, ոչ ջրոյն և ոչ որ և է ըմպելեաց որոց մէջ խառնուելով կը գործածուի:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ՝ երկաթախառն բաղադրութեանց ամենէն աժանն է, որովհետև ամբողջ սրուակ մը մէկ ամսէն աւելի երկար կը տևէ. ուրեմն այս դեղին գործածութիւնն՝ օրը մի քանի փարայի կու գայ:

ՊՐԱՎԷԻ ՋՐԱԼՈՅԾ ԵՐԿԱԹՆ ակռաները չսևցներ:

Ամէն սրուակի հետ յայտարարութիւն մը կը գտնուի, որ մանրամասն կը նկարագրէ այս պատուական ջրալոյծ երկաթին գործածման եղանակներն:

Պ. Պրավէ իւր հնարած երկաթայինոյն զօրութիւնն կրնայ երաշխաւորել, երբ սրուակաց վերայ գտնուի իւր միեւնոյն ստորագրութիւնն կարմիր թանաքով: Մեծ և փոքր սրուակներով կը ծախուի:

Վաճառատեղին է 'ի փարիզ, BOUTRON & Cᵉ, Rue St-Lazare, 40 & 42.

Կեդրոնատեղիքն են ի Կ. Պոլիս Քիւչիւքեան եղբարք, Գասասեան, Վէնսան Ծաննի, և այլ մի քանի դեղարանք:

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՆԱԶՄԱՏՈՒՆ
Ի ԳԱՅՕՐԷԱ ՀԱՆՈՒՆ
ՀԻՆ ԱՆՃԵԼԱՐ ԵՕՔՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ ամէն տեսակ գիրքեր և տումարներ կը կազմուին չափաւոր գիներով: Կազմատունը ունի եւրոպական ընտիր գործիներ նորագոյն կատարելութեամբ շինուած, և կարող է ամէն տեսակ գիրքեր պատրաստել յոյժ ընտիր և հաստատուն կազմով:

ՀԱՆՔԱՋՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպիոյ ամենընտիր լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամէն տեսակ լոգարան և ցնցուղ կը գտնուի ստամոքսի, փայծաղի, լեարդի, [illegible], միզարգելութեան հիւանդութեանց բուժման համար:

Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչև սեպտեմբեր 15՝ թատրոն և նուագահանդէս ի Գազինօ.— Նուագահանդէս պարտէզին մէջ.— Ընթերցարան.— Տիկնանց վերապահեալ սրահ.— Խաղեր, խաղալիկութեան և գնդախաղի սրահներ:

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ,

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվար Մոնմարթր, 8, Փարիզ:

ԱՆԱՄՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԼՄԻՐԵԱՆ

Ջիերու, կովերու և ձանց հիւանդութիւններն կը դարմանէ և առ ու ծախու ամէն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդագոյններն հասկնալ ուզողները կը գոհացնէ: Պէտք է դիմել Պոլիս Պահճէ-Գարու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի Աթ-պազար փողոց թիւ 24:

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի, Մանչեսթըրի և Օտեսայի միջև
կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըրք
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արգատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուխըզ
Մասէտոնիա	3,500	Մարչ
Բումելիա	2,800	Ֆօթերկիլ

Արարատ շոգենաւն յունիս 3ին Օտեսայէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվըրբուլ պիտի ուղևորի:

Պըլըրնիա շոգենաւն, յունիս 8ին Լիվըրբուլէն ասոր պիտի հասնի և յունիս 12ին Պաթում պիտի ուղևորի:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարթէլլօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիփսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գաթօ	2,000	Բալմիրա	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասսէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քինտօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կոզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտտօ	2,200	Սորրենտօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թինկեր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիլսօ	2,300	Քաանտօ	3,600
Քէլսօ	2,000	Նէսթօ	1600
Քօլփինօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած է:
Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի:

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միսէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Սեւ-ծովու մէջ:

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆլավիան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլորենթեան	3700
Անաթօլիան	2500	Ֆլորիան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իսթրիան	5500
Պաւարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիպէրեան	2500
Սայփրիան	2000	Լիպանոն	800
Տուրոյ	700	Օսբրէյ	700
Էճիփշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենթեան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէսպիան շոգենաւը, նաւապետ Պոլ, շաբաթ օր յունիս 5ին ուղղակի դէպ ի Լիվըրբուլ պիտի ուղևորի:

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն:

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35; 36, Եէնի Մըլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քօրվի եղբարք
Սէլանիկ, Կ. Լ. Վալճման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտաթօ
Զմիւռնիա, Պ. Ռէթոյ և ընկ.

512

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոփուս	4200	Օսիրիս	3000
Ֆարօս	4000	Նեփթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերսա	3000
Սէրապիս	3250	Ալեքսանդրիա	1700
Թիպա	3250	Լոթիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Սեթոս	700
Սֆինքս	3000		

Դիմել առ Յ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

515

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Ուղևորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթընի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչեսթըրի, Պրատֆորտի եւ այլն համար:

Ուղևորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի:

Ամէն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը. Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ:

Տեմերարա շոգենաւը, նաւապետ Ճօնէս, յառաջիկայ երկուշաբթի յունիս 7ին մայրաքաղաքս կը հասնի:

Գործակալ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ
փաշա խան Ղալաթիա

511

ՕՐԻԷՆՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Սեւ ծովու միջև կանոնաւորապէս
բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ԱԼՃԷՐ որ յունիս 2ին Մարսիլիայէն և յունիս 9ին Պոլսէն պիտի մեկնի.

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլ որ պիտի մեկնի յունիս 14ին:

Ուղևորի և ապրանք նաւոլիցքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալատունն
ԹԻՆԻՒՈՒԹԷ ԲՐԹՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
Մուհանէ փողոց, Թիւ 141

514

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1886 ՄԱՅԻՍ 24 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 24

Կէօփրիւտէն գալգան վափուրլար

12 — Եէնիմ. Մէզ. Պէյքօզ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
12 — Արնաւ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
12 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
12 — Պէյգ. Պաշպ. Ռ. Բ. Մաճ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
12 45 Եէնիմ. Մէզ. Պէյքօզ. Թարապ. Եէնիքէօյ Ըմէն. Պոյաճը. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիքթաշ.
12 45 Գավագներ Մէզարպ. Պէյքօզ. Թար. Պէյգ. Պաշպ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթաշ
1 45 Եէնիմ. Մէզ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ.
2 45 Պէյ. Թար. Պէյգ. Պաշպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւս.
3 — Եէնիմ. Մէզ. Պէյքօզ. Քիրէճպ. Թարապիա Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 30 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյքօզ. Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
5 — Պէյգ. Պաշպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Պէշիք.
5 30 Եէնմ. Մէզ. Պէյքօզ. Թար. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.
6 15 Եէնիմ. Մէզարպ, Պէյքօզ. Թարապ. Պէյգ. Պաշպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Գավ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյքօզսէրէ Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէյ. Թարապ. Պէյգ. Պաշպ. Ռ. Բ. Մաճ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյքօզ. Թարապ. Եէնիք. Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավուտք. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյքօզ. Թարապ. Եէնիք Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 — Եէնիմ. Մէզ. Պէյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիք.

Կավաքլարտան գալգան վափուրլար

1 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյքօզ. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէյ. Մէզ. Եէնիմ.
2 — Գապաթ. Իւսկ. Գուզկ. Պէշիք. Օրթ. Պէյ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Պաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պէյքօզ. Մէզարպ. Եէնիմ.
3 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրու. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյքօզ. Մէզարպ. Եէնիմ.
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ռ. Բ. Մաճ. Պաշպ. Պէյգ.
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէյքօզ. Մէզ. Եէնիմահալլէ.
5 15 Գապ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէզարպ. Եէնիմ. Ռ. և Ա. Գավագ.
6 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պէյ. Մէզ. Եէնիմ.
6 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէշիք. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսր. Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյքօզ.
8 15 Պէշիք. Օրթագ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյքօզ. Մէզարպուրնու Եէնիմ.
9 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէն. Թար. Պէյ. Մէզ. Եէնիմ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլք. Վանիքէօ Գանտլլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. [illegible] Պաշպ. Պէյգ. Թարապ. Մէզ. Ռ. և Ա. Գավագ.
10 15 Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թարապ. Քիրէճպ. Պէյքօզ. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէյքօզ. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Պաշպ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ.